© Shannah Jongstra

Genezen werkt aanstekelijk

Jaarrapport 2019

damiaan actie

Voorwoord *02*
Over ons *04*
Nieuw imago *06*
2019, een scharnierjaar *08*
Het pad van de patiënt *10*

Programmalanden *22*
Onderzoek *64*
Partners *66*

Dank je wel *68*
Financieel rapport *70*
Patiëntencijfers *72*
Verklarende woordenlijst *74*

Genezen werkt aanstekelijk

We zijn april 2020 wanneer ik dit voorwoord schrijf. Momenteel wordt ons land opgeschrikt door een hevige medische crisis. Niet enkel wij zijn getroffen, de Covid-19-pandemie zette de helft van de wereldpopulatie in lockdown.

Het zijn onwaarschijnlijke taferelen waar we mee te maken krijgen. Maar voor het eerst kunnen we misschien begrijpen wat het betekent om opgesloten te zitten. Mensen met lepra brengen namelijk vaak hun hele leven afgezonderd door in zogenaamde 'leprakolonies'. En mannen en vrouwen met tuberculose worden dikwijls de hele duur van hun maandenlange behandeling aan de kant geschoven door vrienden en familie.

Het coronavirus maakt ons kwetsbaar en toont ons hoe belangrijk humaniteit is. De nieuwe baseline van Damiaanactie, 'Genezen werkt aanstekelijk', komt zoveel harder binnen nu we zélf met een soortgelijke situatie geconfronteerd worden. Deze slogan zet aan tot actie, en mobiliseert ons om een einde te maken aan lepra, tbc en leishmaniasis. Drie infectieziektes die Damiaanactie bestrijdt, en die de meest kwetsbare bevolkingsgroepen raken.

Laten we samen in actie schieten, en anderen aansteken met onze solidariteit en ons engagement. Zo kunnen we een maximaal aantal personen opsporen en kwalitatieve medische diensten blijven aanbieden.

Alle drie de ziektes veroorzaken ernstige lichamelijke gevolgen bij slachtoffers, wat het bestaande stigma nog meer in de hand werkt. Op haar beurt brengt dit stigma fysieke, sociale en economische uitsluiting met zich mee. Daarom stopt onze hulp niet bij het opsporen en behandelen. Damiaanactie gaat verder. Wij zorgen ervoor dat mensen niet alleen genezen, maar dat ze ook hun waardigheid terugkrijgen. En met 'wij' bedoel ik niet alleen onze toegewijde teams op het terrein. Maar ook de Belgische bevolking: vrijwilligers, donateurs en sympathisanten.

In dit jaarverslag geven we een zo compleet mogelijk overzicht van wat wij realiseerden in 2019. Ik wens jullie alvast veel leesplezier toe.

Met de beste groeten,

Alex Jaucot,
Algemeen Directeur

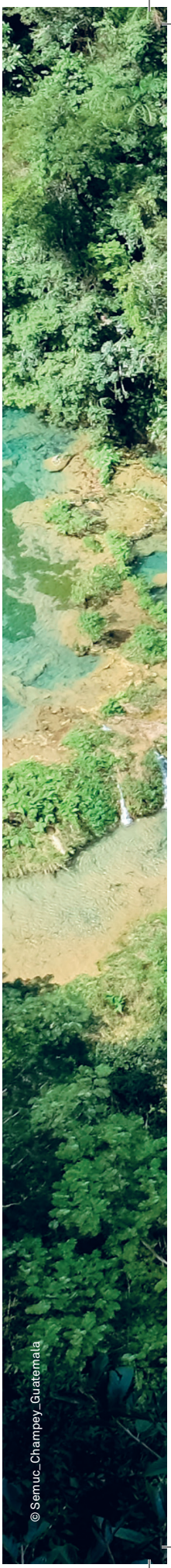

© Semuc_Champey_Guatemala

Tbc bestrijden met je gezin

Luis is 28 jaar en woont in Guatemala. Hij heeft drie kinderen en is de enige broodwinner van het gezin. Wanneer Luis ziek wordt probeert hij verder te werken, maar zijn gezondheid gaat snel achteruit. Hij bezoekt een dokter en het verdict valt: tuberculose. Dat nieuws kwam aan als een mokerslag.

Wanneer zijn baas het nieuws verneemt ontslaat hij Luis. Hij is bang zelf besmet te raken. Luis gaat op zoek naar een nieuwe baan, maar omdat dat niet eenvoudig te combineren is met zijn medicatie zet hij een eind aan zijn behandeling.

Dat is gevaarlijk, en daarom bezoekt ons team in Guatemala Luis bij hem thuis. Ze zien de erbarmelijke omstandigheden waarin Luis en zijn gezin leven, en besluiten extra voedselpakketten te geven. Dat geeft Luis de ademruimte zijn zoektocht naar een baan uit te stellen, en zich te concentreren op zijn tbc-behandeling.

Maar al snel wordt duidelijk dat ook Luis' kinderen aan tbc lijden. Samen volgen ze hun behandeling voor tuberculose.

Vandaag is Luis genezen. Hij werkt als boer, en kan zo dagelijks maïs en groenten meenemen voor zijn gezin.

"Wij wonen in een klein huisje en hebben niet veel middelen. Om daar nog eens tbc bovenop te krijgen was heel moeilijk voor ons. Maar mijn gezondheid en die van mijn kinderen gaat boven alles. Ik ben Damiaanactie dankbaar voor de extra hulp die ze ons boden. Dankzij hen hebben we vandaag nog steeds een dak boven ons hoofd."

- Luis

© Layla Aerts

Over ons

Damiaanactie is een medische ontwikkelingsngo die strijdt tegen lepra, tbc en andere infectieziektes gelinkt aan armoede. We zijn actief in 15 landen overzee, en starten ons (langetermijn)project enkel op vraag van de nationale autoriteiten van dat land. We doen aan kwalitatieve gezondheidszorg, maken de bevolking bewust van de sociale en medische gevaren van de ziektes, en zorgen ervoor dat mensen na hun genezing gereïntegreerd worden in de maatschappij. Kortom, we werken aan een **toekomst zonder lepra en tuberculose**.

Onze strijd

Wij willen de volgende drie infectieziektes uitroeien die voornamelijk de kwetsbaarste bevolkingsgroepen raken.

Lepra

Lepra is een chronische infectieziekte die ieder jaar nog meer dan 210.000 nieuwe slachtoffers maakt. Lepra is niet dodelijk, maar kan wel ernstige fysieke letsels veroorzaken zoals een klauwhand of sleepvoet. Deze gevolgen werken dan weer heel wat negatieve, discriminerende reacties van anderen in de hand. Zo erg dikwijls dat mensen met lepra worden uitgesloten uit de maatschappij. Een patiënt met minder dan vijf ongevoelige vlekken heeft **paucibacilaire** lepra. Heb je meer vlekken, dan heet dat **multibacilaire** lepra. Als je op tijd opgespoord en behandeld wordt heb je 99,9% genezingskans.

© Layla Aerts

Tuberculose

© Layla Aerts

Ieder jaar krijgen meer dan tien miljoen mensen tuberculose, een infectieziekte die voornamelijk de longen aantast. Anderhalf miljoen van hen halen de strijd niet. Maar tuberculose hoeft geen doodsvonnis te betekenen. Als je je behandeling strikt opvolgt heb je 90% kans op genezing. Neem je je medicijnen niet juist, of zijn ze van slechte kwaliteit, kan je een resistente vorm van tuberculose ontwikkelen. Je kunt ook resistent worden als je in een risicozone woont, waar veel mensen besmet zijn met resistente tbc. Maar wat voor resistente tbc-soorten bestaan er precies?

Multiresistente tuberculose (MDR-TB)

Vorm van tuberculose waarbij je resistent bent aan rifampicine en isoniazide, de twee belangrijkste tbc-medicijnen. Ben je resistent zijn er twee behandelingen die je kan volgen. Een lange (24 maanden) en een korte (9-11 maanden). Deze laatste (de 9 maanden behandeling) werd mede ontwikkeld door Damiaanactie, en wordt vandaag aangeraden door de WHO. Zij vertoont minder bijwerkingen en heeft een betere genezingsgraad (> 85% in de landen waar Damiaanactie actief is). De WHO raadde onlangs aan de 9 maanden behandeling volledig oraal te maken (dus zonder injecties). Damiaanactie onderzoekt nu samen met haar partners welke combinatie van medicijnen de beste uitkomst biedt. De wereldwijde succesgraad* bij behandeling van MDR-TB bedraagt vandaag 56%.

Ultraresistente tuberculose (XDR-TB)

Mensen met XDR-TB zijn niet alleen resistent aan rifampicine en isoniazide, maar ook aan alle fluoroquinolones en aan ten minste één injectie van de tweedelijn. Een behandeling voor XDR-TB bestaat, maar hij is minder doeltreffend en duurder dan andere behandelingen. Damiaanactie zoekt samen met partners naar nieuwe behandelingsschema's voor XDR-TB.

Leishmaniasis

© Jean Platteau

Leishmaniasis is een parasitaire ziekte die overgedragen wordt door een zandvlieg. De ziekte treft vaak de kwetsbaarste mensen; mensen die in minder goede omstandigheden leven en ondervoed zijn bijvoorbeeld. Maar ook veranderingen in de natuur hebben een invloed op de ziekte: ontbossing, het bouwen van dammen, ... 700.000 tot 1 miljoen mensen raken jaarlijks besmet met leishmaniasis, hiervan sterven 20.000 tot 30.000 mensen per jaar. Damiaanactie behandelt de vaakst voorkomende vorm: **cutane leishmaniasis**. Deze vorm is niet dodelijk, maar veroorzaakt chronische ontstekingen, wonden en verminkingen. Patiënten worden daarom vaak uitgesloten, net zoals leprapatiënten. Met behandeling heb je 85% kans op genezing.

Nieuw imago voor Damiaanactie

In 2019 trok Damiaanactie een nieuw en moderner jasje aan.

Wat veranderde er precies?

Eerst en vooral wilden we dat ons logo herkenbaar bleef voor iedereen.

We legden meer nadruk op het woord 'actie'. Want het is alleen maar door samen te werken, en dus actie te ondernemen, dat we een einde maken aan lepra en tuberculose.

Onze nieuwe baseline luidt: 'Genezen werkt aanstekelijk'. Waarbij 'aanstekelijk' de infectieziekten weerspiegelt die we behandelen, maar ook de keten van solidariteit die we in gang zetten.

damiaan actie
genezen werkt aanstekelijk

actie damiaan
Onverschilligheid doodt, Damiaanactie geneest

Nieuwe, levendige kleuren om onze vernieuwde identiteit in de verf te zetten.

Grafische elementen die doen denken aan ons hartvormig vlinderembleem.

Een moderne en intuïtieve website, met een grote focus op kwalitatief beeldmateriaal.

2019, een scharnierjaar

Damiaanactie digitaliseert

Sinds januari past Damiaanactie de '9 principes voor digitale ontwikkeling' (digitalprinciples.org) toe om digitale ontwikkelingsprogramma's te optimaliseren. En eind maart trok een werkgroep van Damiaanactie naar de Silicon Lagoon Mission in Lagos. Dit evenement werd georganiseerd door Startups.be/ScaleUps.be en Close The Gap; een Belgische non-profitorganisatie die de digitale kloof wereldwijd wil verkleinen. Tijdens dit vierdaags event ontdekten we innovatieve, digitale tools die ons kunnen helpen in onze strijd tegen lepra en tbc. Damiaanactie onderzoekt nu het gebruik van een e-learningplatform. Hiermee kan het personeel levenslang leren, en patiënten die langdurig in het ziekenhuis verblijven kunnen zo een opleiding volgen. Ook maakt dit platform het delen en beheren van patiëntgegevens tussen verschillende projectlandenlanden gemakkelijker.

Naar een lepravaccin

LepVax, het eerste lepravaccin, zit in fase 2 van de klinische testen. De resultaten van de eerste fase waren positief. Het vaccin wordt nu getest op 300 mensen in Brazilië, een van de drie meest getroffen landen ter wereld wat lepra betreft. Deze studie meet de doeltreffendheid en veiligheid van het vaccin. Damiaanactie gaf financiële steun aan dit onderzoek van het *Infectious Disease Research Institute (IDRI) en de American Lepra Missions*.

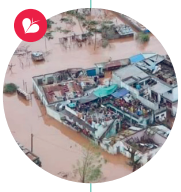

Cycloon Idai in Mozambique

Eind maart raasde cycloon Idai door zuidoost-Afrika. Mozambique, een van de landen waar we actief zijn, kreeg het zwaar te verduren. Hele dorpen en steden werden weggeveegd, bruggen en wegen weggespoeld en communicatielijnen verwoest. En dat ook in onze interventiegebieden, waardoor onze collega's dringend hulp nodig hadden. Ook de tbc- en leprapatiënten die we in het gebied verzorgen kregen het zwaar te verduren. Velen verloren hun huis en inboedel; niemand raakte nog bij de kliniek voor medicatie. De kans op ernstige fysieke letsels en sterfte steeg. Onze werking in Mozambique liep normaal midden 2019 af. Maar omwille van de cycloon verlengden we onze aanwezigheid om de getroffen Mozambikanen te helpen. Meer info vind je op pagina 32.

Tweede natuurramp volgde al snel

Iets later in het jaar werden onze teams in het zuiden van Afrika opnieuw opgeschrokken door een cycloon. Op 24 april trof

cycloon Kenneth de Comoren, ter hoogte van Grande Comore. Windvlagen tot 200 km/u verwoestten huizen en communicatielijnen. De eilanden Mohéli en Anjouàn, waar wij veel mensen behandelen, werden gelukkig niet getroffen. Maar uit voorzorg gaf ons team tbc-patiënten medicatie mee voor 5 dagen.

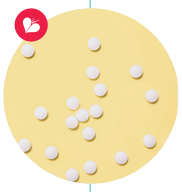

Johnson & Johnson, verlaag uw prijs!

Op 10 oktober tekende Damiaanactie, samen met enkele andere ngo's, een open brief aan het farmaceutisch bedrijf Johnson & Johnson. De eis luidde: verminder de prijs van bedaquiline tot € 1 per dag, per persoon. Bedaquiline was het eerste antibioticum tegen multiresistente tuberculose dat ontwikkeld werd in meer dan 40 jaar. Een opluchting, want oudere tbc-medicatie veroorzaakte veel pijn en ernstige bijwerkingen, waaronder doofheid en psychoses. Bovendien genas slechts de helft van de patiënten met dat medicijn. Veel mensen onderbraken de behandeling en stierven.
Bedaquiline is doeltreffend, het medicijn geneest meer patienten, heeft minder bijwerkingen en wordt aanbevolen door de Wereldgezondheidsorganisatie. Toch krijgen jaarlijks minder dan 12.000 mensen bedaquiline, terwijl bijna 104.000 mensen het medicijn nodig hebben. De belangrijkste reden hiervoor is de prijs. Een volledige behandeling (6 maanden) kost € 25.000 per patiënt in België. In Zuid-Afrika ligt dat bedrag op € 365, of € 2 per dag. Een land waar de meerderheid van de getroffen mensen van € 2,5 per dag moet leven.

"De toegang tot bedaquiline is beperkt door de hoge prijs. Zou het niet beter zijn om de prijs te verlagen voor iedereen die het nodig heeft [...]? "

Genezen werkt aanstekelijk

Zaterdag 16 november was het Damiaanactiedag. Die dag vormde een brug tussen het Belgische publiek en de medewerkers op het terrein, waarvan sommigen ook op het evenement aanwezig waren.

"Het was een eer om de vrijwilligers te ontmoeten. Het is zo motiverend om hen aan het werk te zien. Ze zetten zich onvermoeibaar in voor mensen met lepra of tbc die aan de andere kant van de wereld wonen. Mensen die ze nog nooit gezien hebben. En ze verwachten er niks voor terug. Ieder van hen is een voorbeeld voor mij."

- Dr. Mugudalabetta Shivakumar, vertegenwoordiger van Damiaanactie in India

Het pad van de patiënt

© Johanna de Tessières

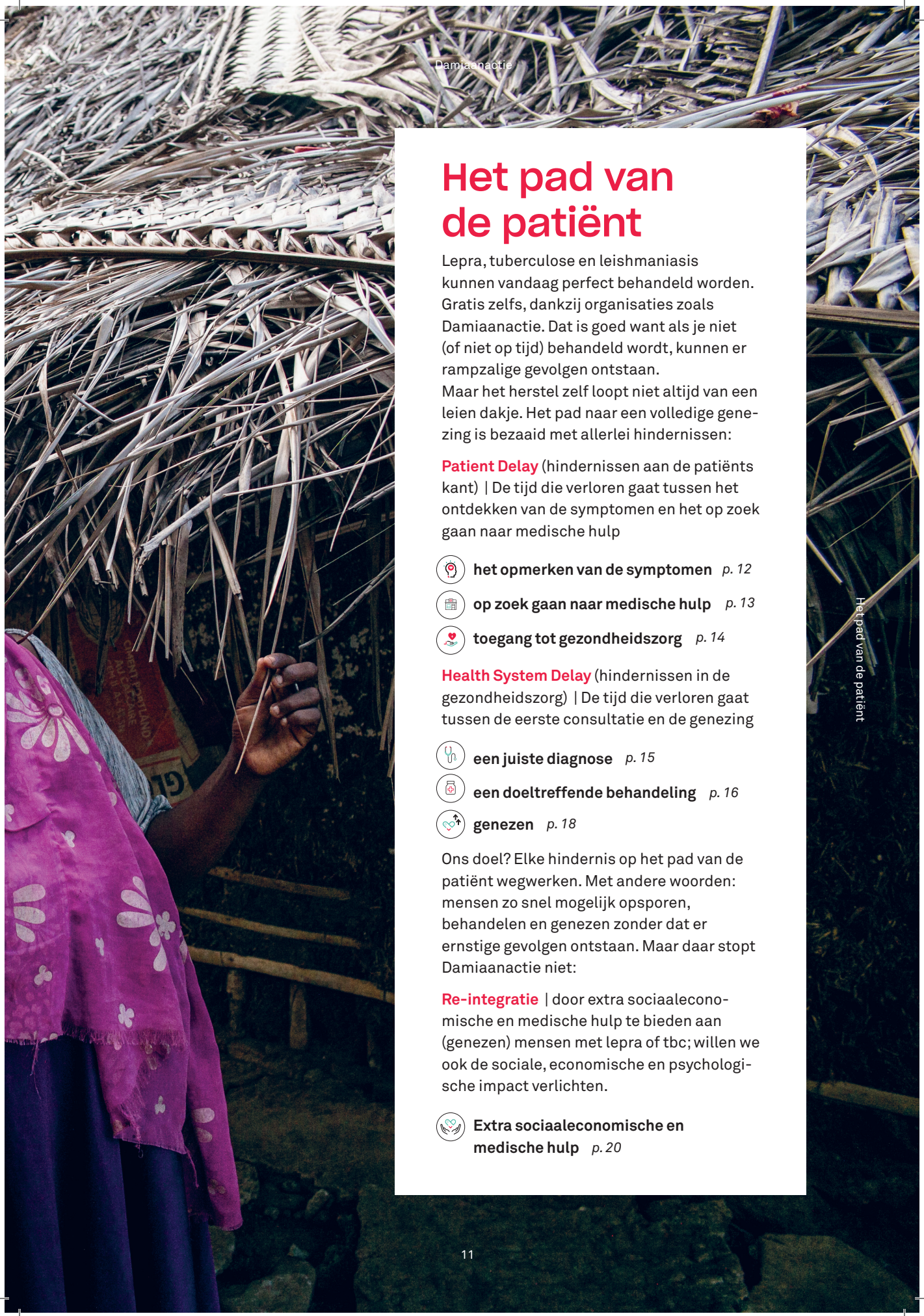

Het pad van de patiënt

Lepra, tuberculose en leishmaniasis kunnen vandaag perfect behandeld worden. Gratis zelfs, dankzij organisaties zoals Damiaanactie. Dat is goed want als je niet (of niet op tijd) behandeld wordt, kunnen er rampzalige gevolgen ontstaan.
Maar het herstel zelf loopt niet altijd van een leien dakje. Het pad naar een volledige genezing is bezaaid met allerlei hindernissen:

Patient Delay (hindernissen aan de patiënts kant) | De tijd die verloren gaat tussen het ontdekken van de symptomen en het op zoek gaan naar medische hulp

het opmerken van de symptomen *p. 12*

op zoek gaan naar medische hulp *p. 13*

toegang tot gezondheidszorg *p. 14*

Health System Delay (hindernissen in de gezondheidszorg) | De tijd die verloren gaat tussen de eerste consultatie en de genezing

een juiste diagnose *p. 15*

een doeltreffende behandeling *p. 16*

genezen *p. 18*

Ons doel? Elke hindernis op het pad van de patiënt wegwerken. Met andere woorden: mensen zo snel mogelijk opsporen, behandelen en genezen zonder dat er ernstige gevolgen ontstaan. Maar daar stopt Damiaanactie niet:

Re-integratie | door extra sociaaleconomische en medische hulp te bieden aan (genezen) mensen met lepra of tbc; willen we ook de sociale, economische en psychologische impact verlichten.

Extra sociaaleconomische en medische hulp *p. 20*

01

Het opmerken van je symptomen

Je bent je bewust van je fysieke, mentale en sociale gezondheid. Je weet wanneer je in goede gezondheid verkeert, maar ook wanneer je symptomen vertoont die onderzocht moeten worden door een arts.

Wat kan er mislopen?

- Voor veel mensen is gezondheidszorg geen prioriteit. Ze geven geen aandacht aan eventuele symptomen of merken ze niet op.

Wat doet Damiaanactie?

Informeren en sensibiliseren
We maken mensen bewust van de symptomen van lepra, tbc en leishmaniasis en van de (gratis) medische hulp die voorhanden is. Maar we zetten ook in op preventie: we delen brochures uit, zetten mediacampagnes op, organiseren infosessies, ...

Actieve opsporing
We willen getroffen mensen zo snel mogelijk opsporen en behandelen, voor er verdere complicaties ontstaan en nog meer personen besmet raken. We gaan dus zelf actief op zoek naar mensen die symptomen vertonen.

© Johanna de Tessières

"We gaan van dorp tot dorp, en kloppen aan elke deur om mensen te zoeken die symptomen vertonen"

- Ibrahim, genezen van lepra en nu aan de slag bij Damiaanactie op de Comoren

Damiaanactie

Op zoek gaan naar medische hulp

Wanneer je symptomen vertoont van lepra, tbc of leishmaniasis is het in de tweede plaats belangrijk dat je beseft dat je medische hulp nodig hebt, en daar ook effectief naar op zoek gaat.

Waarom gaan mensen soms niet op zoek naar medische hulp?

- Enerzijds is gezondheid voor velen geen prioriteit, anderzijds speelt de angst voor het stigma dat op de ziektes rust een grote rol. Mensen zijn bang voor de stempel en verstoppen hun symptomen. Maar sommigen weten ook niet dat een genezing mogelijk is, of wantrouwen het gezondheidssysteem in hun land.
- In sommige bevolkingsgroepen worden de symptomen gezien als een straf van God of een vloek, ze gaan eerder langs bij een traditionele genezer of waarzegger.

Wat doet Damiaanactie?

Informeren en sensibiliseren
We willen mensen bewust maken van het belang van medische zorg, maar we willen hen ook empowerment geven zodat ze voor hun ziekte durven uitkomen. Hiervoor werken we onder andere samen met genezen personen die getuigen over hun traject.

“Mijn ouders wilden niet dat mensen wisten dat ik besmet was. Ik had het gevoel dat ik iets misdaan had. Tika, onze buurvrouw, was de enige met wie ik erover kon praten. Zij zei dat we onze ziekte niet moesten verstoppen, maar dat we erover moesten praten.”

- Smiriti, ondertussen genezen van lepra, Nepal.

Actieve opsporing
We gaan actief op zoek naar mensen met symptomen, en dat vooral in risicozones. Mensen die een groot risico lopen besmet te raken, door bijvoorbeeld met een besmet persoon samen te wonen, krijgen tijdens deze opsporingscampagnes een preventieve behandeling.

© Johanna de Tessières

Toegang tot gezondheids-zorg

Dit is de mate waarin je effectief de kans hebt medische hulp te zoeken zonder sociale, culturele, economische of geografische belemmeringen.

Waarom hebben sommige mensen geen toegang tot gezondheidszorg

- De geografische afstand naar het gezondheidscentrum is te groot, of andere natuurlijke oorzaken (jaarlijkse overstromingen, ...) versperren de weg.
- Sommigen hebben geen geld voor het transport naar het medisch centrum, of voor de eerste consultatie. De diagnose en behandeling voor alle drie de ziektes zijn gratis, maar de allereerste consultatie is in veel landen wel betalend.
- Door culturele barrières heeft niet altijd iedereen toegang tot de gezondheidszorg. Denk maar aan kinderen die gedwongen worden om te werken of vrouwen zonder rechten.

Wat doet Damiaanactie?

Actieve opsporing
We zoeken actief naar mensen die symptomen vertonen. We focussen hierbij vooral op risicogroepen of personen voor wie de toegang tot de gezondheidszorg niet vanzelfsprekend is.

Gezondheidscentra bouwen of renoveren
We decentraliseren de zorg en geven zo meer mensen toegang tot medische hulp.

Mobiele klinieken
In sommige landen, zoals Nigeria, zetten we mobiele klinieken in die naar afgelegen gebieden rijden om mensen te verzorgen en medicijnen uit te delen.

DOT*-medewerkers opleiden
Deze medewerkers of vrijwilligers zorgen ervoor dat patiënten die zich niet naar gezondheidscentra kunnen begeven, toch dagelijks hun medicijnen innemen.

Transportkosten terugbetalen
Patiënten die weinig middelen hebben, krijgen van ons de transportkosten van en naar het gezondheidscentrum terugbetaald.

Informeren en sensibiliseren
Aan de hand van infosessies proberen we het recht op gezondheidszorg voor iedereen te verzekeren; ongeacht sociale, culturele of traditionele factoren.

Een correcte diagnose

Na de eerste medische consultatie, moet een patiënt een kwalitatief klinisch onderzoek krijgen en worden er eventueel tests uitgevoerd in het labo. Zo wordt de juiste diagnose gesteld en start de patiënt een behandeling.

Wat kan er mislopen bij de diagnosestelling?

- De symptomen van alle drie de ziektes lijken op die van andere aandoeningen waardoor verkeerde diagnoses kunnen ontstaan.
- Door logistieke problemen (geen labo in de buurt, geen geschikt materiaal, geen transport voor het vervoeren van sputumstalen, ...) worden diagnoses onjuist of laattijdig gesteld.
- Er is wereldwijd steeds minder lepra, en dus ook steeds minder lepraexpertise. Door gebrek aan kennis over lepra worden de symptomen niet altijd herkend.

Wat doet Damiaanactie?

Medisch personeel opleiden
We trainen dokters, verpleegkundigen en laboranten zodat zij de symptomen van lepra, tbc en leishmaniasis herkennen en een geschikte behandeling kunnen opstarten.

Labo's bouwen of verbouwen
Dit doen we om sneller kwalitatieve diagnoses te stellen voor een groter aantal mensen.

Labo's voorzien van kwalitatief materiaal
Door labo's te voorzien van nieuw en performant materiaal worden de juiste diagnoses een stuk sneller gesteld.

Transportsystemen opzetten voor sputumstalen
We leiden vrijwilligers op om sputumstalen veilig en snel van afgelegen dorpen naar centrale labo's te brengen, en daarna de resultaten ook weer mee terug te nemen.

Kwaliteitscontroles in labo's
De labo's voor de diagnose van tbc maken deel uit van een nationaal netwerk dat gecoördineerd wordt door het Laboratoire National de Référence (LNR). Het LNR voert regelmatig kwaliteitscontroles uit op alle labo's. En het LNR wordt op haar beurt gecontroleerd door een Laboratoire superanational (LSN).

Onderzoek
Door aan onderzoek te doen bekijken we nieuwe tools om onze doelstellingen in tbc-, lepra- en leishmaniascontrole te behalen, maar ook om de diagnosestelling en behandeling van de ziektes te vergemakkelijken en versnellen.

© Layla Aerts

05

Een doeltreffende behandeling

Het is belangrijk dat de arts of verpleegkundige juiste, kwalitatieve medicijnen voorschrijft aan de patiënt en een correct behandelingsschema.

Waarom krijgen sommige patiënten geen doeltreffende behandeling?

- Het gezondheidscentrum heeft geen (kwalitatieve) medicijnen.
- De arts of verpleegkundige schrijft een foutieve behandeling, of een foutief behandelingsschema voor.
- De patiënt koopt medicijnen op de markt. Deze zijn vaak van slechte kwaliteit, nep of niet de juiste.

Wat doet Damiaanactie?

Kwalitatieve medicijnen verdelen
Wij waken over de aankoop, het beheer, de stockage en de distributie van kwalitatieve geneesmiddelen. En we begeleiden bij het transport en de verdeling van de medicijnen over de verschillende gezondheidscentra.

Gezondheidspersoneel opleiden
Wij zorgen ervoor dat iedere gezondheidsmedewerker de juiste kennis heeft over de medicijnen en de te volgen behandelingsschema's. Op lokaal niveau zien we erop toe dat patiënten goed opgevolgd worden en een gratis en ononderbroken behandeling krijgen.

De medische sector sensibiliseren
We zien erop toe dat lokale dokters en medicijnverkopers mensen met symptomen doorverwijzen naar artsen die gespecialiseerd zijn in de behandeling van lepra, tbc en/of leishmaniasis in plaats van hen zelf te behandelen.

© Layla Aerts

Het publiek sensibiliseren en informeren
Wij maken mensen gewaar van de gevaren van medicijnen die te koop zijn op de markt. Deze zijn niet gecontroleerd en kun je zonder doktersvoorschrift verkrijgen.

Gezondheidscentra renoveren en voorzien van kwalitatief materiaal
We zorgen ervoor dat deze structuren aan alle voorwaarden voldoen voor de preventie en beheersing van de infecties. Maar ook dat er voldoende ruimte is, en dat een kwalitatief stockbeheer van medicijnen gegarandeerd kan worden.

Onderzoek
We doen aan operationeel onderzoek en steunen toegepaste onderzoeksprojecten van partners. Zo gaan we op zoek naar de beste tools en technieken om een kwalitatieve opsporing en behandeling van de ziektes te verzekeren.

"In juni 2018 werd ik ernstig ziek. Ik voelde me heel slecht. Ik had hevige koorts, moest hard hoesten, ... Maar hoe kon ik behandeld worden? Ik had niks, en al zeker geen geld. Ik sliep niet meer. Mijn prioriteit iedere dag opnieuw was een slaapplaats vinden. Ik verstopte en negeerde mijn symptomen. Maar het was mentaal niet langer vol te houden. Ik denk dat ik toen niet ver van de dood was ..."

- Rayan, dakloze tbc-patiënt in Brussel

06

De genezing

De genezingsgraad is het percentage patiënten dat een behandeling afrondt en negatief test. Een test om de genezing aan te tonen is enkel beschikbaar voor (sputumpositieve*) tbc. Mensen met lepra en met andere vormen van tbc, die hun behandeling afrondden en zich goed voelen worden ook als genezen beschouwd.

Wat kan een genezing verhinderen?

- Gezondheidscentra hebben onvoldoende medicijnen waardoor patiënten hun behandeling (tijdelijk) moeten stopzetten.
- Gezondheidscentra liggen ver verwijderd waardoor patiënten het dagelijkse heen- en weergereis moe worden of niet volhouden.
- Patiënten voelen zich beter en stoppen hun behandeling vroegtijdig.
- Voor sommige patiënten is de behandeling moeilijk vol te houden omdat ze te zwaar is of ernstige bijwerkingen met zich meebrengt.

Gevolg: patiënten geven (tijdelijk) hun behandeling op. Ze brengen zo hun omgeving in gevaar omdat ze besmettelijk blijven. Maar ze brengen ook zichzelf in gevaar. Want bij het vroegtijdig afbreken van een tbc-behandeling loop je risico om een resistente vorm van tbc te ontwikkelen (multiresistente tbc). Bij een afbreking van een lepra- of leishmaniasisbehandeling bestaat de kans dat je permanente fysieke letsels ontwikkelt.

Wat doet Damiaanactie?

Personeel in gezondheidscentra opleiden in stockbeheer
Zo kan een betere berekening gemaakt worden van de medicatie die nodig is volgens het aantal verwachtte patiënten, de aanwezige stock in apotheken, reservestock en leveringstermijn. Het personeel ter plaatse kan sneller aan de alarmbel trekken wanneer medicijnen bijna op of vervallen zijn.

© Layla Aerts

De overheid bijstaan in het ontwikkelen van een performant systeem van bestellingen, distributie en stockbeheer van geneesmiddelen
Onze veldwerkers controleren de stock van geneesmiddelen in de gezondheidscentra en krijgen zo een duidelijk zicht op eventuele problemen. Deze worden daarna op hogere niveaus besproken om een herhaling van de problemen te voorkomen.

Gezondheidscentra voorzien van kwalitatieve geneesmiddelen
Wij volgen de activiteiten van gezondheidscentra op de voet op en delen op tijd kwalitatieve medicijnen uit.

Opvolgen van behandelingen
Wij waken erover dat patiënten hun behandeling correct volgen. Personen die te zwak zijn of te ver van het gezondheidscentrum wonen bezoeken we thuis. Hiervoor leiden we ook DOT*-medewerkers op.

Gezondheidspersoneel opleiden over bijwerkingen van medicijnen
Sommige patiënten geven hun behandeling vroegtijdig op omdat ze ernstige bijwerkingen ondervinden van de medicijnen. Wij trainen gezondheidswerkers in het voorkomen, herkennen en behandelen van deze bijwerkingen.

Patiënten hospitaliseren
Sommige patiënten met MDR-TB krijgen iedere dag een injectie en moeten daarom dagelijks naar het gezondheidscentrum gaan. Als ze te zwak zijn, of te ver van het centrum wonen kunnen ze gehospitaliseerd worden gedurende (een deel van) hun behandeling. Dit zorgt er ook voor dat ze in hun omgeving niemand meer besmetten.

Voedsel en transportkosten voorzien
Ben je besmet met MDR-TB moet je iedere dag naar het medisch centrum gaan en voldoende eten om de zware medicatie aan te kunnen. Wij bieden patiënten daarom voedselpakketten aan en een terugbetaling van de transportkosten van en naar het medisch centrum.

Informeren en sensibiliseren
Wij informeren patiënten over de risico's die verbonden zijn aan een onregelmatige inname van de geneesmiddelen, of een vroegtijdige stopzetting van de behandeling.

Onderzoek
We proberen bestaande medicijnen te verbeteren, maar ook nieuwe medicatie en tools te vinden in de strijd tegen de drie infectieziektes.

07

Extra sociaal-economische en medische hulp

Lepra, tuberculose en leishmaniasis hebben niet alleen een grote impact op de fysieke gezondheid van patiënten, maar ook op hun mentaal en sociaal welzijn. Damiaanactie ontwikkelde daarom een programma (Care after Cure) waarmee we extra sociaaleconomische en medische hulp bieden tijdens of na de genezing van een persoon. Zo zorgen we ervoor dat de getroffen mensen hun plaats in de maatschappij weer terugvinden.

Waarom is het soms moeilijk voor getroffen personen om ...

sociaaleconomische activiteiten te hervatten ?

- Patiënten krijgen vaak de maken met stigma. Ze worden uitgesloten uit de maatschappij en verliezen hun werk.
- De fysieke gevolgen van de ziektes (klauwhand, een geamputeerde voet, blindheid, ...) verhinderen een voortzetting van het werk.

zorg te dragen voor zichzelf of voor de familie?

- Sommige mensen die lepra hebben of hadden krijgen nooit meer hun gevoel in hun handen en/of voeten terug. De kans is groot dat ze zichzelf verwonden (verbranden, in scherven stappen, ...) zonder zich hiervan bewust te zijn. Mensen met een amputatie van voet of been kunnen zich vaak niet meer verplaatsen.
- Sommige patiënten, vooral diegenen met MDR-TB, worden heel zwak en ontwikkelen ernstige bijwerkingen van de medicijnen.

Wat doet Damiaanactie?

Inkomen genererende projecten creëren
Wij geven getroffen personen een opleiding of materiaal om zelf een handeltje op te starten. Zo kunnen zij na hun genezing opnieuw voor zichzelf en hun gezin zorgen.

“Wanneer ik weer beter ben krijg ik een naaimachine van Damiaanactie. Zo kan ik mijn eigen kledingwinkel openen. Ik ga samenwonen met mijn broer en zus, en kan dan eindelijk aan mijn nieuw leven beginnen.”
- Shezadi, getroffen door lepra, India.

‘Het zwaarste deel van mijn job is met die enorme zakken rijst sjouwen. Elke patiënt met tuberculose krijgt van ons maandelijks een zak rijst van vijftig kilo, anderhalve kilo vis en een liter olie.”

- Jacob Camara, logistiek verantwoordelijke bij Damiaanactie in Guinee

© Layla Aerts

Voeding
Veel patiënten moeten hun werk (tijdelijk) opzeggen tijdens hun behandeling. Daarom deelt Damiaanactie voedselpakketten uit aan de kwetsbaarste patiënten tijdens en (nog lange tijd) na de behandeling.

Woningen bouwen of renoveren
Mensen met lepra komen dikwijls in een armoedespiraal terecht. Daarom bouwen of verbouwen wij hun huizen en zorgen we ervoor dat alle noodzakelijke voorzieningen (stromend water, sanitaire voorzieningen, ...) aanwezig zijn om er een gezonde leefomgeving van te maken.

Bijstand verlenen bij aanvraag sociale zekerheid
Wij helpen mensen met lepra met hun aanvraag voor sociale zekerheid en informeren hen over hun rechten. Zo kunnen zij ook gebruik maken van een kaart voor medische bijstand of bijvoorbeeld een uitkering.

Zelfzorg aanleren
We leren leprapatiënten en mensen die al genezen zijn hoe ze hun handen, voeten en ogen zelf kunnen verzorgen om verdere complicaties te vermijden.

Lepraschoenen uitdelen
Sommige leprapatiënten verliezen het gevoel in hun voeten. We delen lepraschoenen uit met een harde buitenzool en een zachte binnenzool zodat zij beter beschermd zijn tegen scherpe voorwerpen op de grond, en zodat de druk op hun voeten beter verdeeld wordt. Zo gaan we verdere verminking tegen.

Reconstructieve chirurgie uitvoeren
Leprapatiënten kunnen ernstige verminkingen oplopen, zoals een klauwhand of een sleepvoet. Daarom voert Damiaanactie reconstructieve chirurgie uit bij mensen die dit nodig hebben.

Damiaanactie werkt aan een betere wereld

In 2019 hadden wij langetermijnprojecten lopen in zestien landen ter wereld, verspreid over vier werelddelen.

99% van ons personeel ter plaatse zijn lokale experts. Samen met hen, en met de steun van nationale programma's zetten we ons in om de wereld lepra-, tbc- en leishmaniasisvrij te maken.

Aangezien elk land zijn eigen sociale, economische en politieke eigenschappen heeft, is onze aanpak niet overal identiek.

Benieuwd wat wij in 2019 zoal deden? Lees dan snel verder voor een overzicht van alle activiteiten in onze strijd tegen lepra, tbc en leishmaniasis.

© Johanna de Tessières

Afrika

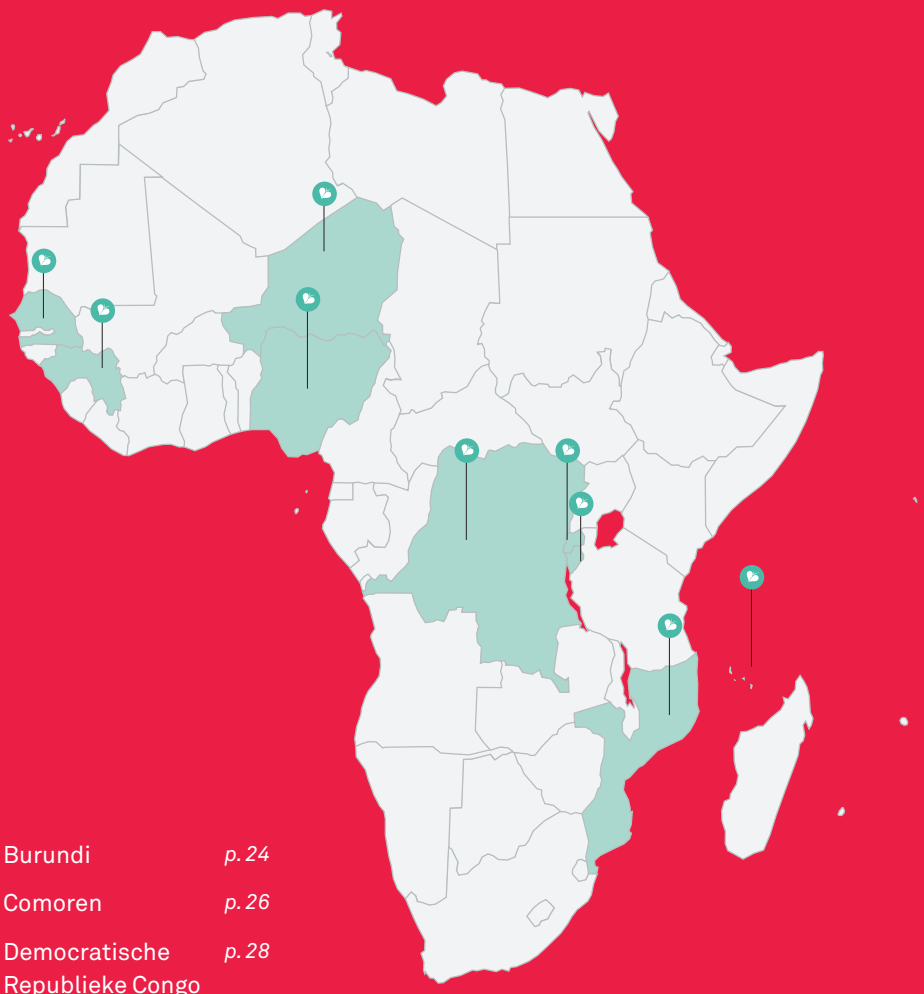

- Burundi *p. 24*
- Comoren *p. 26*
- Democratische Republieke Congo *p. 28*
- Guinee *p. 30*
- Mozambique *p. 32*
- Niger *p. 36*
- Nigeria *p. 38*
- Rwanda *p. 40*
- Senegal *p. 42*

Burundi

- Projectland sinds
  1964
- Vertegenwoordiger
  Dr. Michel Sawadogo
- Personeel
  12
- Partners
  Nationaal programma voor de strijd tegen lepra (PNILT)
- Uitgaven 2019
  € 421.662

Project(en)
Lepra
Tuberculose

Bereik
12.044.164 mensen

Mensen die een behandeling opstartten
Lepra **383**
Tuberculose **6827**
Multiresistente tuberculose **64**

Mensen die extra sociaaleconomische steun kregen
Lepra **708**
Tuberculose **64**

© Archieven Damiaanactie

Activiteiten in 2019

Een uitzonderlijk goed resultaat

De aangeraden succesgraad* voor de behandeling van tbc (WHO) bedraagt 90%. Ons project in Burundi scoort uitzonderlijk goed:

"De genezingsgraad voor tbc is 94,7% en voor multiresistente tbc 92%. Dat is beter dan de vooropgestelde 90% van de Wereldgezondheidsorganisatie. Burundi wordt dan ook als een voorbeeldland gezien."

- Dr. Michel Sawadogo

Eén van de redenen hiervoor is het feit dat alle patiënten met multiresistente tbc meteen gehospitaliseerd worden. Bovendien zijn er goede resultaten voor de 9 maanden behandeling voor multiresistente tbc; een behandeling die veel betere resultaten geeft dan de lange behandeling. Slechts **weinig mensen zijn resistent** aan de belangrijkste medicijnen in deze behandeling (fluoroquinolones).

Bewustmakingscampagnes

In 2019 startten we een partnerschap met zes radiostations. We zonden een vijftigtal radiospots uit om te sensibiliseren over lepra en tbc, en een twintigtal radio-uitzendingen. We leidden enkele journalisten ook op rond lepra, en hoe te sensibiliseren voor de ziekte. Daarna verschenen er een twintigtal publireportages in de pers. In samenwerking met de vrijwilligersvereniging tegen tuberculose zetten we een actieve opsporingscampagne op poten, en ook bewustmakingscampagnes op vijftien universiteitscampussen in Bujumbura. Zo werden dertig patiënten opgespoord en verzorgd. Dit project werd gesponsord door ons Tiger Team, tijdens de **20 km door Brussel**. Samen liepen ze € 8000 bijeen.

- Succesgraad behandeling* tuberculose: 94,7%
- Succesgraad behandeling pauci-bacilaire lepra : 98%
- Succesgraad behandeling multi-bacilaire lepra: 96%

Nog veel werk aan de winkel …

We mogen dan wel een goede genezingsgraad kennen voor tbc in Burundi, toch rusten we nog niet op onze lauweren. Zo is er nog een probleem met het vervoer van sputumstalen naar de laboratoria. Vaak moeten patiënten deze zelf binnenbrengen, wat niet altijd even evident is. Sputumstalen komen daarom niet altijd aan in de labo's. We willen dit proces in de toekomst digitaliseren en de sputumstalen digitaal kunnen volgen. Er zit ook een vertraging op de diagnosestelling van tbc. Zo wordt de diagnose niet altijd meteen na de eerste consultatie gesteld, maar soms pas na de vijfde. Daarom moeten we harder inzetten op het opleiden van artsen, maar ook van de bevolking. Zodat zij tbc sneller kunnen herkennen.

De Comoren

- Projectland sinds
  1979
- Vertegenwoordiger
  Dr. Younoussa Assoumani
- Personeel
  10
- Partners
  Ministerie van Volksgezondheid
- Steun aan
  Nationaal tbc- en lepra-programma (PNLT)
- Uitgaven 2019
  € 190.382

Project(en)
Lepra
Tuberculose

Bereik
873.724 mensen

Mensen die een behandeling opstartten
Lepra **588**
Tuberculose **146**

Mensen die extra sociaaleconomische steun kregen
Lepra **138**
Tuberculose **146**

© Shannah Jongstra

Activiteiten in 2019

PEOPLE-project: het vervolg

Ondanks de inspanningen van ons team blijft de incidentie* voor lepra enorm hoog op de Comoren: 10 personen op de 10.000 inwoners zijn besmet. Om maar een vergelijking te maken; een land wordt door de WHO als lepravrij verklaard als minder dan 1 op de 10.000 inwoners besmet zijn. Meer dan 30% van de patiënten zijn bovendien jonger dan veertien jaar. Om die redenen werd in 2018 het PEOPLE-project opgestart. Dit onderzoek wordt geleid door Damiaanactie en partners en heeft als doel een beter begrip te krijgen van het hoge aantal leprabesmettingen op de eilanden Mohéli en Anjouàn. Tijdens dit onderzoek krijgen mensen zonder symptomen een preventieve behandeling met rifampicine. Zeven teams van gezondheidsmedewerkers gingen van deur tot deur in 48 dorpen (120.000 inwoners) op de twee eilanden. Ze onderzochten en sensibiliseerden elke familie. Als ze mensen met symptomen tegenkwamen startten ze meteen een behandeling op.

Grote lepra-opsporingscampagne

15 oktober gaf de president van De Unie der Comoren officieel het startschot voor een grote lepra-opsporingscampagne. Met de financiële hulp van het Sasakawa Health Foundation (Japan) trokken onze teams door 32 dorpen op de eilanden Anjouàn en Mohéli. Hun doel was om 300 nieuwe leprapatiënten op te sporen voor het einde van het jaar. Hiervoor leidde Damiaanactie 560 gezondheidswerkers op. Ook werden 25 journalisten en 70 religieuze leiders geïnformeerd en gesensibiliseerd rond de gevaren van lepra en tbc.

Nieuw

Het nationaal lepra- en tbc-programma (PNLT) verhuisde in april naar nieuwe kantoren op Grande Comore om de kwaliteit van de strijd tegen tbc te verbeteren. Verder startten we onze activiteiten opnieuw op in Mbeni, waar we aan de hand van geolokalisatie op zoek gingen naar contacten van tbc-patiënten. Hiervoor gebruikten we drie mobiele röntgenapparaten. Twaalf nieuwe laboranten versterkten onze teams om tbc sneller te kunnen diagnosticeren. En we breidden het aantal GeneXpert* uit met drie. Door de snelle opsporing van resistentie aan tbc-medicijnen met deze machine werd het aantal bevestigde MDR-TB-patiënten teruggebracht naar nul.

- Succesgraad behandeling* tuberculose: 96%
- Succesgraad behandeling paucibacilaire lepra: 96%
- Succesgraad behandeling multibacilaire lepra: 86%

D.R. Congo

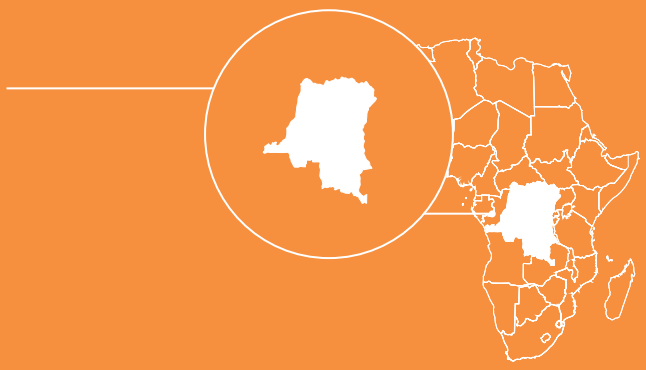

- Projectland sinds
  1964
- Vertegenwoordiger
  Dr. Pierre Umba
- Personeel
  44
- Partners
  Ministerie van Volksgezondheid, provinciale eenheden van volksgezondheid, gezondheidszones en lokale ngo's
- Steun aan
  Nationaal programma voor de eliminatie van lepra (PNEL) en nationaal programma voor de strijd tegen tbc (PNT)
- Uitgaven 2019
  € 4.107.413

Project(en)
Lepra
Tuberculose

Bereik
54.275.291 mensen

Mensen die een behandeling opstartten
Lepra **1724**
Tuberculose **95.413**
Multiresistente tuberculose **504**
Ultraresistente tuberculose **18**

Mensen die extra sociaaleconomische steun kregen
Tuberculose **40**
Lepra **3443**

© Archief van Damiaanactie

Activiteiten in 2019

Tuberculose van de wervelkolom? Of Brucellose?

In Moba, in het zuidoosten van DRC, voerden we onderzoek uit naar infectieuze spondylodiscitis (**een infectie van één of meerdere tussenwervelschijven**). In deze regio hebben veel mensen hier namelijk last van. Dit kan een symptoom zijn van tuberculose van de wervelkolom. Maar ook van andere ziektes, zoals brucellose. In dit onderzoek, waarbij 200 patiënten onderzocht werden en 100 contacten van patiënten, deden we niet enkel sputumonderzoek maar ook een bengaals-roodtest (test om brucellose op te sporen). We stuurden alle tests op naar Sciensano, de wetenschappelijke onderzoeksinstelling rond volksgezondheid in België. Momenteel wachten we de resultaten af.

Een nieuwe strategie om lepra efficiënt op te sporen

Ook al zetten we onze medische interventies stop in de provincies Maindombe, Tshuapa en Bas Uélé, we blijven er de mini-CELS* steunen. En met succes, dit jaar kwamen er indrukwekkende resultaten uit de bus: van alle 1724 leprapatiënten die opgespoord werden in de elf provincies gesteund door Damiaanactie, werden er 550 via de mini-CELS gevonden.

Damiaanactie: een voorbeeld in efficiëntie

Vier artsen van de Conat (nationale coordinatie van Damiaanactie in DRC) en enkele andere externe beoordelaars namen deel aan de evaluatie van het nationaal strategisch plan voor de strijd tegen tbc 2018-2020. De resultaten waren uitstekend in onze elf interventiezones. En er vond een externe tussentijdse evaluatie plaats van het programma dat medegefinancierd wordt door de DGD in de provincies Kinshasa, Haut-Katanga en Tanganyika. Ook hier werd de **aanpak van Damiaanactie uitstekend bevonden**.

- Succesgraad behandeling* voor tuberculose: 88,8%
- Succesgraad behandeling voor pauci-bacilaire lepra: 98%
- Succesgraad behandeling voor multi-bacilaire lepra: 96%

Guinee

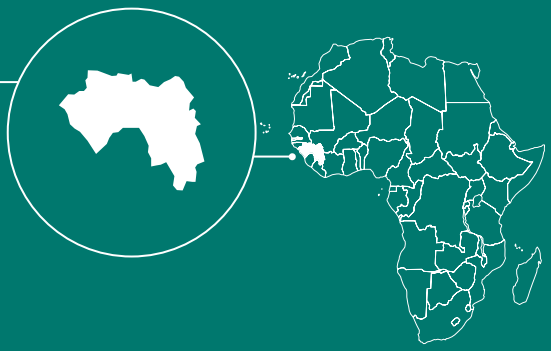

- Projectland sinds
  2007
- Vertegenwoordiger
  Dr. Souleymane Hassane Harouna
- Personeel
  7
- Partners
  Ministerie van Volksgezondheid
- Steun aan
  Nationaal Tuberculoseprogramma (PNLAT)
- Uitgaven 2019
  € 418.553

Project(en)
Tuberculose

Bereik
3.253.688 personen

Mensen die een behandeling opstartten
Tuberculose **10.480**
Multiresistente tuberculose **179**

Mensen die extra sociaaleconomische steun kregen
368

© Layla Aerts

Activiteiten in 2019

Steun van gemeenschappen

Lokale sensibiliserings- en informatiesessies in de verschillende gemeenschappen zijn belangrijk voor de bestrijding van tbc. De bewoners zijn zich, meer dan wie dan ook, bewust van de lokale leefwijze en gebruiken. Ze bevinden zich dus in de beste positie om een patiënt te begeleiden, en mensen te waarschuwen voor de gevaren van tbc.

Hulp van religieuze leiders

Richting Boké, in het noordwesten van het land. We voerden bewustmakingscampagnes uit met een vijftigtal religieuze leiders. De meesten van hen hadden weinig of geen kennis over tuberculose, maar zij zullen voortaan mensen met symptomen doorverwijzen naar een screeningscentrum. Dit is een **grote stap voorwaarts** in een land waar religie een belangrijke rol speelt, en waar stigmatisering mensen nog steeds dwingt om hun symptomen te verbergen.

Maak kennis met de vissers

We voerden ook een bewustmakingscampagne in twee kleine vissershavens in Boffa. We testten er 59 vissers met symptomen; vijf van hen testten positief op tuberculose. Eén van hen had multiresistente tuberculose.
Vervolgens gingen we naar de huizen van de familieleden van deze patiënten, in de gemeenten Matoto en Ratoma in Conakry, om ze te screenen. We ontdekten dat veel van de jonge kinderen nog niet preventief behandeld werden en we startten een behandeling op. Elk kind onder de vijf jaar dat in contact komt met iemand met tbc moet preventief behandeld worden. Hiermee wordt het risico op de ontwikkeling van tbc met 70 tot 90% verminderd.
In 2020 gaan we nog meer inzetten op samenwerkingen met lokale gemeenschappen. We zullen ook de gevangenissen daarin zoveel mogelijk betrekken.

- Succesgraad behandeling* tbc: 91%

Zelfs na de genezing laten we je niet in de steek

“Het is niet alleen door de patiënt te helpen dat je een verschil maakt. Vaak is een hele familie afhankelijk van één persoon. Als die ene persoon dan geen steun meer kan zijn, hebben al de andere mensen die van hem of haar afhankelijk zijn, ook problemen.”

- Dr. Souleymane Hassane Harouna

Terug in de tijd – april 2017.
Makhissa, anderhalf jaar oud, is een van de eersten in Guinee die de 9 maanden behandeling krijgt voor haar infectie met multiresistente tbc. Ze geneest uiteindelijk in 2018. In 2019 geeft Damiaanactie Makhissa en haar familie nog steeds sociaaleconomische steun. We hielpen een winkeltje met gerookte vis op te starten. Zo kunnen ze in hun eigen behoeften voorzien en voor Makhissa zorgen, een ondertussen gezond en levendig kindje.

Mozambique

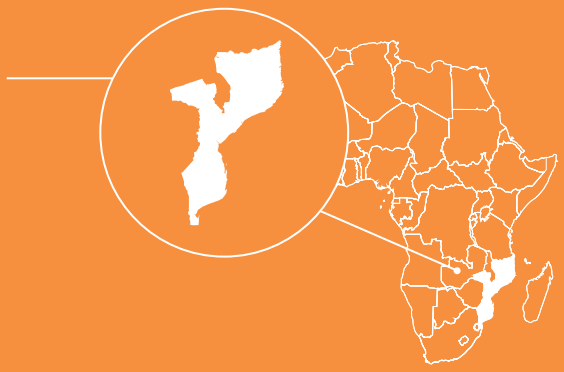

- Projectland van
  2004 tot 2019
- Vertegenwoordiger
  Lehnert M. Banda
- Personeel
  9
- Partners
  Ministerie van Volksgezondheid en de provinciale directies in Sofala
- Steun aan
  Nationaal tbc- en lepra-programma in Sofala
- Uitgaven 2019
  € 279.747 (waarvan 182.000 noodhulp - Cycloon Idai)

Project(en)
Lepra
Tuberculose

Bereik
2.259.248 mensen (of de hele populatie van de provincie Sofala)

Mensen die een behandeling opstartten
Lepra **22**
Tuberculose **79**
Multiresistente tuberculose **19**

Mensen die extra sociaaleconomische steun kregen
Lepra **127**
Tuberculose **202**

© Archief Damiaanactie

Activiteiten in 2019

De grootste natuurramp uit de geschiedenis

Na de doortocht van **cycloon Idai** in maart 2019 moest het land heropgebouwd worden. In totaal gaven we aan 341 patiënten materiaal voor het herstellen van hun woning. En we deelden ook gelijkaardig materiaal uit aan de gezondheidscentra in Ceramic (aan de rand van Beira, het epicentrum van de cyloon), Sanguzi Muana (Nhamatanda) en Nhamichindo (Buzi). Maar ook aan de poliklinieken en klinieken van het ruraal ziekenhuis in Nhamatanda. We schonken zonnepanelen aan acht lokale gezondheidscentra om ervoor te zorgen dat zij dag en nacht elektriciteit krijgen. En we deelden voedselpakketten uit aan 329 patiënten.

En wat na Idai?

Toen de meest urgente hulp gegeven was gingen onze teams op zoek naar patiënten die door de doortocht van de cycloon uit het zicht verdwenen waren. Een twintigtal vrijwilligers zochten in het bijzonder naar mensen met multiresistente tbc die dringend medische hulp en eten nodig hadden. **We vonden 217 patiënten terug.**

Maar we zetten ook bewustmakingscampagnes op rond lepra. Zo zonden we radiospots uit tijdens de MiniLec, mini lepracampagnes georganiseerd door vrijwilligers in Buzi en Nhamatande. Hierbij vonden we dertien nieuwe leprapatiënten, waarvan één kind. En meer dan 1500 mensen met een vermoedelijke tbc-besmetting werden geïdentificeerd. Zestig van hen testten positief voor tuberculose, en negentien voor multiresistente tuberculose.

Al deze patiënten kregen ook materiaal voor het repareren van hun dak en extra voedselpakketten.

Vijftien jaar samenwerking

Tussen 2004 en 2019 streden we tegen lepra en tbc in de provincies Tete en Sofala. In het begin van onze samenwerking genas slechts 1 op de 2 tbc-patiënten. Deze genezingsgraad krikten we al snel op naar 75%. Maar het merendeel van de patiënten was ook seropositief en antiretrovirale middelen waren nog niet beschikbaar in Mozambique. Het was pas in 2009 dat alle patiënten toegang kregen tot deze medicijnen.

Vijf jaar lang lag de genezingsgraad voor tbc rond 85%. Dit was onder meer te danken aan de opleidingen die we gaven aan verpleegkundigen en artsen, de formatieve evaluaties* en de renovatie van bestaande laboratoria. Dankzij extra financiële steun richtten we de afgelopen zes jaar een **netwerk van vrijwilligers** op die nieuwe patiënten opspoorden. Lepra is gelukkig niet meer zo aanwezig in deze provincies, maar tijdens onze actieve opsporingscampagnes registreerden we toch een honderdtal nieuwe patiënten per jaar.

Sociaaleconomische hulp: hoe Mozambique een voorbeeld werd

Het Care after Cure-programma van Damiaanactie werd **een succes** in Mozambique. Zestig personen die vroeger lepra hadden verzamelden zich in vijf groepen (GAC). Samen deden ze aan zelfzorg en startten ze inkomengenererende projecten zoals landbouwcoöperaties, maar ook kippen- en geitenboerderijen. We voorzagen hen van materiaal en opleidingen waar nodig.

Ondanks de natuurramp steunden we deze vijf groepen ook in 2019 nog. We kochten nieuw landbouwmateriaal aan, en beschermende kledij (veiligheidsschoenen, laarzen, handschoenen en helmen). En we schonken waterpompen en zonnepanelen. Daarbovenop gaven we hun 195 kippen en meer dan 160 zakjes bonen- en maïszaden.

Voor we onze samenwerking in Mozambique stopzetten in december 2019 kochten we nog twee kits voor zonnepanelen aan, een waterpomp en materiaal om de huizen te renoveren van de mensen in deze groep. We gaven hun ook fietsen en rolstoelen zodat zij zich beter konden verplaatsen om hun gewassen en gevogelte te verkopen.

We blijven in contact

Ook al trekken we ons terug uit Mozambique, we blijven contact behouden met ons team ter plaatse. Drie van hen blijven zich inzetten voor nieuwe leprapatiënten en personen met multiresistente tbc, alsook ondervoede mensen met een co-infectie hiv en tuberculose. Ze zullen hen voedselpakketten geven en materiaal om hun huizen herop te bouwen na de doortocht van cycloon Idai. We blijven de GAC ook steun bieden voor hun landbouwactiviteiten.

Bedankt aan alle donateurs en aan de Duitse lepra- en tbc-stichting voor hun gulle giften na de doortocht van cycloon Idai.

© Lepra- und Tuberculosehilfe

Niger

- Projectland sinds
  2007
- Vertegenwoordiger
  Dr. Souleymane Mahamadou Bassirou
- Personeel
  11
- Partners
  Ministerie van Volksgezondheid
- Steun aan
  Tbc-programma op centraal niveau en in de regio's van Tillabéri en Maradi
- Uitgaven 2019
  € 397.965

Project(en)
Tuberculose

Bereik
8.074.046 mensen

Mensen die een behandeling opstartten
Tuberculose **3316**
Multiresistente tuberculose **65**
Ultraresistente tuberculose **3**

Mensen die extra sociaal-economische steun kregen
65

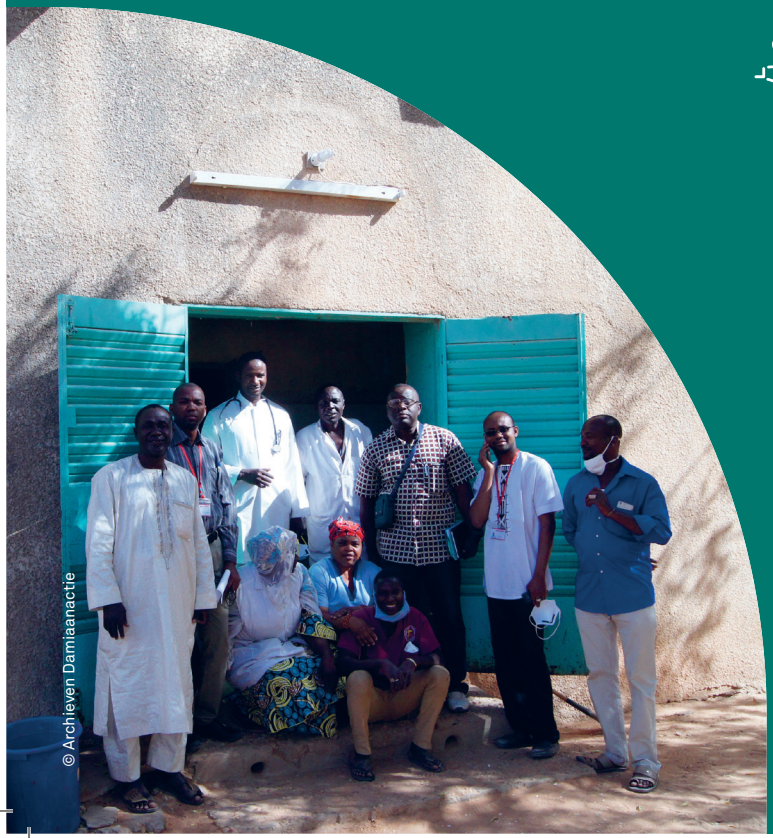

© Archieven Damiaanactie

Activiteiten in 2019

Ondanks de onveiligheid zetten we onze strijd tegen tbc voort

In 2019 ging de veiligheid in Niger achteruit. De noodtoestand werd uitgeroepen in verschillende van onze interventiezones, wat ons werk er niet op vergemakkelijkte. Ondanks deze uitdagingen openden we een nieuw centrum voor de opsporing en behandeling van tbc in Tillabéri. En we startten nieuwe activiteiten, zoals formatieve evaluaties*. Dankzij een goede samenwerking met de lokale autoriteiten zetten we onze activiteiten in de hoge risicozones verder. Damiaanactie stelde ook een noodplan op voor een eventuele crisis in de toekomst.

Focus op multiresistente tuberculose

Ondanks de veiligheidssituatie maakten we vorderingen in onze strijd tegen multiresistente tuberculose. Zo openden we een vierde centrum voor de behandeling van MDR-TB in de regio van Tahoua, op 375 km ten noordoosten van Niamey. Hiermee decentraliseren we de zorg. We gingen hiervoor een partnerschap aan met het Ministerie van Volksgezondheid en met het nationaal tbc-programma (PNLT). Damiaanactie ontving ook financiële hulp van het Wereldfonds waarmee we het PNLT konden bijstaan in haar strijd tegen MDR-TB in zones waar wij zelf niet actief zijn. Aan het medisch centrum van Zinder bouwden we een hangar zodat we meer plaats hebben voor de administratie.

- Succesgraad behandeling* tuberculose: 82,1%

Damiaanactie: een voorbeeld in Niger

Damiaanacties model in de strijd tegen tuberculose werd overgenomen door het PNLT in andere zones van Niger. We namen ook deel aan de opendeurdag van de universiteit Aboudou Moumounie in Niamey om studenten kennis te laten maken met de activiteiten van Belgische ngo's in Niger, zoals Damiaanactie. En op 24 maart namen we deel aan Wereldtuberculosedag. Een dag waarop MDR-TB-patiënten de mogelijkheid kregen ervaringen uit te wisselen met genezen personen.

Nigeria

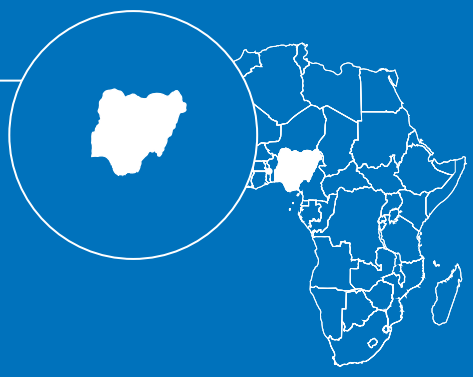

- Projectland sinds
  1991
- Vertegenwoordiger
  Dr. Osman El Tayeb
- Personeel
  63
- Vrijwilligers
  150
- Partners
  Ministerie van Volksgezondheid
- Steun aan
  Nationaal tbc- en lepra-programma (NTBLCP)
- Uitgaven 2019
  € 1.530.732

Project(en)
Lepra
Tuberculose

Bereik
54.713.812 mensen

Mensen die een behandeling opstartten
Lepra **111**
Tuberculose **27.900**
Multiresistente tuberculose **546**
Ultraresistente tuberculose **16**

Mensen die extra sociaaleconomische steun kregen
Lepra **132**
Tuberculose **546**

© Isadora De Backer

Activiteiten in 2019

Oude, zogenaamde 'lepra-kolonies' omgebouwd tot aangename woongemeenschappen

Sinds 2012 zet Damiaanactie zich in Nigeria in om de oude 'leprakolonies' op te knappen waar **mensen die lepra hebben (of hadden) samenwonen met hun familie**. Dit jaar pakten we de gemeenschap van Ago-Ireti (Ondo) aan. We bouwden zes nieuwe badkamers en toiletten. En we installeerden een waterpomp en twee -tanks. We bouwden twee wooneenheden met telkens tien slaapkamers en één blok met tien keukens. Omdat de mensen die in deze gemeenschap uitgesloten worden door de maatschappij en zich niet makkelijk buiten hun gemeenschap kunnen verplaatsen, komen dr. Osman El Tayeb en zijn team twee keer per maand langs met de mobiele kliniek. Ze geven de inwoners medicijnen en verzorgen hun leprawonden. Sommige van de verzorgers van Damiaanactie zijn trouwens zelf leprapatiënt geweest en inwoner van deze gemeenschappen.

Sensibiliseringscampagne

Op 13 en 14 december 2019 organiseerden Les Amis de Damien en de Universiteit van Ibadan een grote bewustmakingscampagne. Hun doel: studenten sensibiliseren rond de gevaren van lepra en tuberculose.

Stigma klein krijgen

Tot de dag van vandaag worden mensen die lepra hebben of hadden **gediscrimineerd**. Om dit stigma tegen te gaan organiseren we bewustmakingscampagnes samen met enkele (non-) gouvernementele organisaties. We betrekken ook het sociaal middenveld om de boodschap te verspreiden. We organiseerden het afgelopen jaar ook maandelijkse infosessies rond de preventie van handicaps voor mensen met lepra in de leprakliniek in Lagos en de gemeenschap voor leprapatiënten in Akure (Ondo).

> "Eén van de grootste verwezenlijkingen van Damiaanactie was de bouw van een afdeling voor de behandeling van multiresistente tbc aan het University College Hospital (UCH) in Ibadan."
>
> - Dr. Osman El Tayeb

Rwanda

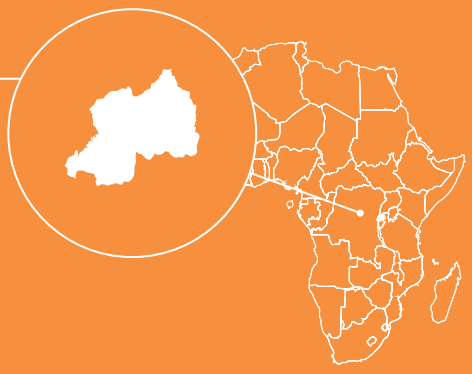

- Projectland sinds
  1964
- Vertegenwoordiger
  Jean Paul Zawadi
- Personeel
  1
- Partners
  Ministerie van Volksgezondheid
- Steun aan
  Divisie voor tuberculose en andere besmettelijke ziektes van het instituut voor de preventie en controle van hiv/aids en andere ziektes (IHDPC) en Rwanda Biomedisch Centrum (RBC)
- Uitgaven 2019
  € 55.341

Project(en)
Lepra

Bereik
12.374.398 mensen

Mensen die een behandeling opstartten
Lepra **30**

Mensen die extra sociaal-economische steun kregen
682

© Archieven Damiaanactie

Activiteiten in 2019

Een verbeterde opsporing van lepra

Damiaanactie hielp de overheid bij het opstellen van een nationaal strategisch plan 2019-2020. Hierin werd een nieuwe aanpak vastgesteld voor leprabestrijding in het land: een verhoogde actieve opsporing van de ziekte, ook in niet-endemische zones. Er wordt vandaag nog steeds lepra gevonden in deze zones. Maar omdat op die plaatsen geen focus ligt op de bestrijding ervan, zoeken mensen pas laattijdig medische hulp. Ook de dokters ter plaatse ontbreken aan kennis over lepra. Dit zorgt ervoor dat mensen fysieke letsels ontwikkelen ten gevolge van de ziekte. We krikten ook het aantal bewustmakingscampagnes op in de gemeenschappen. We organiseerden elf campagnes in vijf endemische zones. En zo'n 800 mensen namen deel aan een infosessie in Bugesera, in het zuiden van Kigali. Damiaanactie trok ook naar enkele middelbare scholen toe in Rusizi, op de grens met DR Congo en Burundi. Daar sensibiliseerden we meer dan 200 laatstejaarsstudenten.

Strijden tegen stigma

Ook in Rwanda heerst er nog veel stigma rond lepra. Zelfs genezen mensen worden nog steeds bestempeld als 'lepralijders', wat een erg denigrerende term is. Sommige mensen met zichtbare fysieke letsels door de ziekte worden geweigerd bij hun aanvraag tot plastische chirurgie. Ze worden doorgestuurd naar gezondheidscentra, maar zij hebben de capaciteiten niet om zulk soort operaties uit te voeren. Daarom zetten we in Rwanda extra in op sociaaleconomische steun voor mensen met lepra (sociale zekerheid, protheses uitdelen, huizen bouwen, ...). Daarnaast willen we de IEC (Informatie, Educatie, Communicatie) binnen de gemeenschap versterken om een mentaliteitsverandering teweeg te brengen en een verbeterd(e) gezondheid en welzijn.

Succesgraad behandeling* paucibacilaire en multibacilaire lepra: 100%

"Om mensen met lepra te kunnen vinden, zijn bewustmakingscampagnes van de gemeenschap heel belangrijk. Maar ook opleidingen voor het personeel."

- Jean Paul Zawadi

Senegal

- Projectland sinds
  2017
- Vertegenwoordiger
  Dr. Gilbert Batista
- Personeel
  3
- Partners
  Ministerie van Volksgezondheid en van Sociale Zaken
- Steun aan
  Nationaal Programma voor de Strijd tegen Tbc (PNT) en Nationaal Programma voor de Eliminatie van Lepra (PNEL)
- Uitgaven 2019
  € 258.220

Project(en)
Lepra
Tuberculose

Bereik
10.521.143 mensen

Mensen die een behandeling opstartten
Lepra **156**
Tuberculose **11.537**
Multiresistente tuberculose **48**

Mensen die extra sociaal-economische steun kregen
37

©Isadora De Backer

Activiteiten in 2019

Jong project, grote ambities

Het project in Senegal mag dan wel jong zijn, toch boekte het al veel succes. Zo steeg de succesgraad voor de behandeling van tuberculose van 87% naar 90,6% op een jaar tijd. En we breidden onze interventiezone uit, van vier regio's naar zes. We leidden daarvoor 42 gezondheidswerkers op. Hun rol? Vermoedelijke tbc- en lepra-besmettingen opvolgen, contacten van nieuwe patiënten testen tijdens huisbezoeken, behandelingen toedienen en uitkijken of nieuwe patiënten hun medicijnen wel verdragen.

De strijd tegen lepra in een stroomversnelling

In 2019 namen we verschillende nieuwe initiatieven in de strijd tegen lepra. Acht nieuwe REFS-agenten (functionele revalidatie en gezondheidseducatie), verpleegkundigen en gemeenschapswerkers werden aangeworven door het nationaal programma. Zij moeten de wonden verzorgen van leprapatiënten. Maar zij zijn ook diegenen die eventuele extra behandelingen geven aan de patiënt na diens bezoek bij de dokter. Als laatste sensibiliseren zij ook mensen om fysieke letsels ten gevolge van lepra te vermijden. En ze sturen vermoedelijke gevallen naar de kliniek.

- Succesgraad behandeling* tbc: 90,6%

Paviljoen gerenoveerd

In Senegal wonen mensen die vroeger lepra hadden nog steeds samen in zogenaamde dorpen voor sociale hervestiging (VRS). Deze nieuwe benaming werd vastgelegd in een wet in 1976, om het oude woord 'leprozerie' te vervangen. Maar in deze dorpen zijn mensen die ooit lepra hadden nog steeds in de minderheid. Van de 9000 inwoners, hadden slechts 200 ooit lepra. De inwoners van deze dorpen wonen afgesloten van de buitenwereld en leven in erbarmelijke omstandigheden (geen elektriciteit, gebrek aan medische- en schoolinfrastructuur, ...)

"18% van de leprapatiënten die we opspoorden waren nog kind, en 4% van de tbc-patiënten. Dat is veel, we staan dus nog steeds voor enorme uitdagingen."

- Dr. Gilbert Batista

De Comoren

Paradijselijke eilandengroep met uitzonderlijk veel lepra.

Foto's
Johanna de Tessières

N°5

Azië

- Bangladesh *p. 48*
- India *p. 50*
- Nepal *p. 52*

Bangladesh

- Projectland sinds
  1972
- Vertegenwoordiger
  Dr. Aung Kya Jai Maug
- Vrijwilligers
  16.000 dorpsdokters*
- Personeel
  611
- Partners
  Ministerie van Volksgezondheid
- Steun aan
  Nationaal tbc- en lepra-programma (NTBLCP)
- Uitgaven 2019
  € 2.359.132

Project(en)
Lepra
Tuberculose

Bereik
Lepra **33.280.882**
Tuberculose **28.899.777**

Mensen die een behandeling opstartten
Lepra **275**
Tuberculose **30.435**
Multiresistente tuberculose **249**
Ultraresistente tuberculose **1**

Mensen die extra sociaaleconomische steun kregen
Lepra **1931**
Tuberculose **31.495**

© Dr. Nimer Ortuño Gutiérrez

Activiteiten in 2019

Dankzij microplanning een record-aantal mensen opgespoord

2019 betekende een recordjaar voor Damiaanactie in Bangladesh. We spoorden nooit eerder zoveel tbc-patiënten op in een jaar tijd, namelijk 30.435. In 2018 waren dat er 'slechts' 27.675 en in 2017 25.633. Dit succes is te wijten aan **microplanning**; een methode die potentiële patiënten identificeert aan de hand van vermoedelijke en bevestigde tbc-patiënten in een bepaalde zone. Microplanning houdt ook nauwlettend de opvolging van tbc-patiënten met een sputum-negatieve test in de gaten om het aantal klinische diagnoses van tbc te verhogen. En we testen hierbij ook contacten van sputum-positieve* tbc-patiënten. Dankzij dit alles identificeerden we 75.000 meer patiënten dan vorig jaar.

Verzorging patiënten bemoeilijkt door intranationale migratie

De meeste leprapatiënten leven in armoede. Zij moeten blijven werken om te overleven, zelfs wanneer ze pijn lijden of een handicap overhielden aan de ziekte. Maar dit zorgt er dikwijls voor dat ze moeilijkheden hebben hun behandeling vol te houden. Daarom startten we in Bangladesh met thuisverzorging. Maar we merken dat steeds meer zorgverleners in Bangladesh migreren, op zoek naar meer financiële stabiliteit, waardoor we soms met een tekort aan verzorgend personeel zitten. Damiaanactie wil daarom inzetten op het sensibiliseren van personeel. Maar we willen ook nauwer samenwerken met medisch personeel van de overheid en lokale autoriteiten.

Lepra, een echte tegenslag

Het stigma tegen lepra en tuberculose in Bangladesh is nog erg reëel. Daarom verstoppen besmette personen hun symptomen. Ze zijn bang verworpen te worden door de anderen. Om te strijden tegen dit stigma organiseren we bewustmakingscampagnes op gemeenschapsniveau, en opleidingen voor gezondheidsautoriteiten.

- Succesgraad behandeling* tuberculose: 92,8 %
- Succesgraad behandeling pauci-bacilaire lepra: 98 %
- Succesgraad behandeling multi-bacilaire lepra: 96 %

India

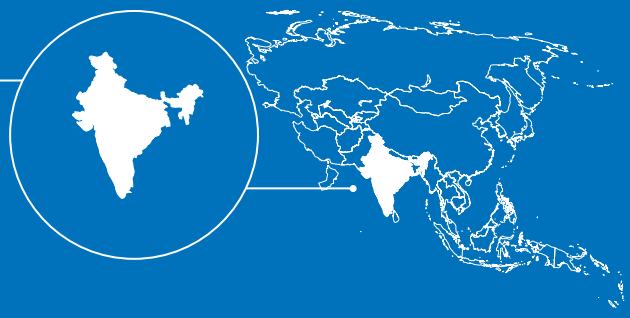

- Projectland sinds
  1964
- Vertegenwoordiger
  Dr. Mugudalabetta Shivakumar
- Personeel
  221
- Vrijwilligers
  15.179
- Partners
  Ministerie van Volksgezondheid in de staten Chhattisgarh en Karnataka
- Uitgaven 2019
  € 1.445.760

Project(en)
Lepra
Tuberculose

Bereik
Lepra **167.034.106**
Tuberculose **48.703.093**

Mensen die een behandeling opstartten
Lepra **20.740**
Tuberculose **38.126**
Multiresistente tuberculose **2308**
Ultraresistente tuberculose **32**

Mensen die extra sociaal-economische hulp kregen
Lepra **18.076**
Tuberculose **385**

Activiteiten in 2019

Meer lepraprevention en -expertise

Om lepra optimaal te behandelen moeten we onze capaciteiten uitbreiden. We gingen daarom op zoek naar nieuw gezondheidspersoneel dat we ook opleiden. Zo trainden we het afgelopen jaar 23.000 gezondheidswerkers rond de diagnosestelling van de ziekte. Het geven van opleidingen is een belangrijke factor in de aanpak van Damiaanactie. Niet enkel artsen trainen we, maar ook paramedici, verpleegkundigen, vrijwilligers, gemeenschapswerkers, sociale werkers, … In 2019 sensibiliseerden 3900 ASHA* meer dan 15.000 mensen rond het belang van huisbezoeken in de regio. En onze sociale werkers leerden leprapatienten aan zelfzorg te doen, hielpen hen bij de aanvraag van reconstructieve chirurgie en een invaliditeitsuitkering, deelden lepraschoenen uit, …

Het pad naar de genezing van multiresistente tbc

In India wordt multiresistente tbc nog steeds behandeld met de verouderde, lange behandeling. Maar deze brengt ernstige bijwerkingen met zich mee. Daarom geven veel patiënten hun behandeling vroegtijdig op, wat het risico op sterfte verhoogt. Wij leidden DOT*-medewerkers op, die een toezicht hielden op de therapietrouw van patiënten. We gaven patiënten ook meer informatie mee over de medicijnen en over de gevaren van het vroegtijdig stoppen van de behandeling. In twaalf districten van het land controleerden we de medicijnenstock voor multiresistente tbc.

Damiaanactie geeft patiënten meer autonomie

Wij willen patiënten zoveel mogelijk autonomie geven. Daarom werkten we dit jaar samen met mensen die genezen zijn van lepra. Zij gingen op bezoek bij leprapatiënten om hen een hart onder de riem te steken, en hen een antwoord te bieden op eventuele vragen. Op die manier willen we patiënten ook meer empowerment geven en het stigma rond de ziekte doorbreken. We organiseerden ook 23 infomomenten waarop 150 patiënten met elkaar in contact konden komen en ervaringen konden uitwisselen.

- Succesgraad behandeling* tuberculose: 89,3 %
- Succesgraad behandeling paucibacilaire lepra: 96,4 %
- Succesgraad behandeling multibacilaire lepra: 98,1 %

Nepal

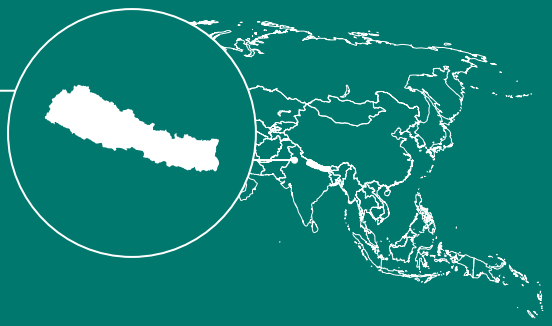

- Projectland sinds
  2017
- Vertegenwoordiger
  Dr. Sushil Koirala
- Personeel
  14
- Partners
  Ministerie van Volksgezondheid, Social Welfare Center
- Steun aan
  Nationale tbc- en lepraprogramma's
- Uitgaven 2019
  € 453.833

Project(en)
Lepra
Tuberculose

Bereik
7.328.854 mensen

Mensen die een behandeling opstartten
Lepra **1183**
Tuberculose **5641**
Multiresistente tuberculose **142**
Ultraresistente tuberculose **11**

Mensen die extra sociaal-economische steun kregen
Lepra **517**
Tuberculose **79**

© BELGA

Activiteiten in 2019

Nieuw referentiecentrum voor tbc

De meeste Nepalese ziekenhuizen hebben geen **isolatiekamers** die afgestemd zijn op de normen rond infectiecontrole. Dat zorgt ervoor dat weinig ziekenhuizen patiënten met multiresistente tbc kunnen hospitaliseren. Daarom creëerde de overheid tbc-referentiecentra in iedere provincie. Dit zijn klinieken waar patiënten in alle veiligheid gehospitaliseerd kunnen worden. Maar ook qua comfort scoren deze centra hoog. De kamers zijn geïsoleerd, waardoor de hitte en kou buiten blijven. En doordat de centra vaak aan de rand van steden ligt, is het er een stuk kalmer. In het oosten van Nepal, in Kailali, bouwden we dit jaar een nieuw tbc-referentiecentrum: Laxmi Narayan. Hier kunnen 28 mensen met multiresistente tbc lange tijd gehospitaliseerd worden.

Belangrijke vooruitgang in de strijd tegen multiresistente tuberculose

Dit jaar schakelde Nepal voor het eerst DOT*-medewerkers in voor de behandeling van multiresistente tuberculose. Het was ook de **eerste keer** dat we delaminid (een van de medicijnen tegen multiresistente tbc) ter beschikking konden stellen van de patiënten.

De strijd tegen stigma

Stigma is een groot probleem in Nepal. Mensen met lepra mogen er bijvoorbeeld niet trouwen. Om te strijden tegen deze **ongelijkheid** zijn bewustmakingscampagnes essentieel. Daarom organiseerden we op Wereldlepradag (26 januari) verschillende festiviteiten om leprapatiënten in de bloemetjes te zetten. In Butwal (het zuiden van Nepal) organiseerden we een infosessie waarop mensen met lepra hun moeilijkheden en ervaringen rond stigma konden delen.

“De afgelopen jaren steeg de prevalentie* voor lepra in Nepal van 0,72 per 10.000 inwoners naar 0,92. We moeten onze hulp opschroeven en zoveel mogelijk patiënten in een vroeg stadium van de ziekte opsporen. Zo kunnen we op lange termijn de prevalentie weer verkleinen.”

- Dr. Sushil Koirala

“

Mensen met tbc zijn vaak bang anderen te besmetten, of om dat verwijt te krijgen. Daarom komen ze niet altijd naar de gezondheidscentra. Bovendien is er nog veel stigma rond de ziekte. Mensen durven vaak niet eens toegeven dat ze symptomen hebben.

Dr. Lourdes Gutiérrez
Guatemala

Latijns-Amerika

- Bolivia *p. 56*
- Guatemala *p. 58*
- Nicaragua *p. 60*

Bolivia

- Projectland sinds
  2016
- Vertegenwoordiger
  Dr. Jhonny Tordoya Titichoca
- Personeel
  4
- Partners
  Het Ministerie van Volksgezondheid (in het departement Cochabamba), IIBISMED, de Technische school van gezondheid (ETS) en de Liga Voluntaria Antituberculosa
- Uitgaven 2019
  € 185.212

Project(en)
Lepra
Tuberculose
Leishmaniasis

Bereik
1.586.343 mensen

Mensen die een behandeling opstartten
Lepra **6**
Tuberculose **736**
Multiresistente tuberculose **12**
Ultraresistente tuberculose **1**
Leishmaniasis **239**

Mensen die extra sociaal-economische steun kregen
Lepra **3**
Tuberculose **306**
Leishmaniasis **42**

© Dr. Nimer Ortuño Gutiérrez

Activiteiten in 2019

Ondanks de politieke crisis bereikten we onze doelen

Na de verkiezingen in oktober ontstond de 'Boliviaanse lente'. Manifestaties, rellen, barricades, ... Voor- en tegenstanders van de president kwamen op straat, en dat vooral in Cochabamba, een van onze interventiezones. Een dertigtal mensen verloren het leven en onze activiteiten werden noodgedwongen on hold gezet. Ons team zette haar noodplan in werking tot de situatie wat rustiger werd. Onze prioriteiten lagen bij het verzekeren van de veiligheid van het personeel en het opvolgen van patiënten via telefonisch contact. Alle uitgestelde activiteiten werden op een later moment uitgevoerd.

De GenoType®-test om farmacoresistentie* op te sporen

Om de diagnosestelling in het labo te verbeteren moderniseerden we ons labomateriaal en pasten we nieuwe diagnosetechnieken toe. We begonnen daarmee in Cochabamba, voor de diagnose van multiresistente tuberculose. Voortaan gebruiken we hier GenoType®-tests voor. Zij sporen in een mum van tijd resistentie tegen rifampicine en isoniazide op, de twee belangrijkste tbc-medicijnen.

Cutane leishmaniasis: nieuwe hoop

We pasten een nieuw behandelingsprotocol toe voor cutane leishmaniasis. Voortaan krijgt de patiënt een injectie rond de wonde met Glucantime. Dit medicijn wordt vaak gebruikt voor de behandeling van leishmaniasis maar is relatief giftig door de aanwezigheid van antimoon. Het veroorzaakt ernstige bijwerkingen. In het nieuwe behandelingsschema wordt een lagere dosis Glucantime gebruikt. Dat maakt de behandeling minder giftig en minder duur. Voor het toepassen van deze nieuwe behandeling leidden we acht gezondheidswerkers op. Vijfentwintig patiënten konden al behandeld worden met dit nieuw schema. Na drie maanden behandeling rapporteerde 75% van de patiënten dat hun wonden genazen.

"Dankzij nieuwe technieken voor de diagnose en behandeling hebben we veel vooruitgang geboekt het afgelopen jaar. Maar er is nog veel werk voor de boeg willen we onze doelstellingen bereiken."

- Dr. Jhonny Tordoya Titichoca

Guatemala

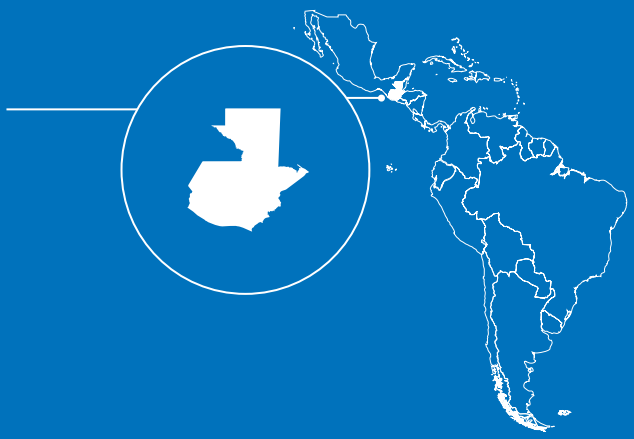

- Projectland sinds
  1993
- Vertegenwoordiger
  Dr. Lourdes Gutiérrez
- Personeel
  10
- Partner
  Ministerie van Volksgezondheid, Universiteit van San Carlos en lokale gemeenten
- Steun aan
  Nationaal tbc- en leish-maniasisprogramma
- Uitgaven 2019
  € 273.212

Project(en)
Tuberculose
Leishmaniasis

Bereik
Tuberculose **5.844.823**
Leishmaniasis **1.860.108**

Mensen die een behandeling opstartten
Tuberculose **3770**
Multiresistente tuberculose **85**
Ultraresistente tuberculose **1**
Leishmaniasis **1357**

Mensen die extra sociaaleconomische steun kregen
490

© Lauranne Paris Antelo

Activiteiten in 2019

9 maanden behandeling voor multiresistente tuberculose

Goed nieuws voor Guatemala: voortaan behandelen we multiresistente tuberculose ook hier met de 9 maanden behandeling. We gaven een opleiding aan alle projectverantwoordelijken en vertegenwoordigers van de nationale programma's in Nicaragua en Guatemala over de klinische behandeling van en het operationeel onderzoek rond resistente tuberculose. 30% van de patiënten volgt deze behandeling vandaag, goed nieuws want de behandeling kent een goede genezingsgraad. Hiervoor stierf één patiënt op de twee aan de gevolgen van de ziekte. Zij die de ziekte wel overleefden kregen vaak te maken met ernstige bijwerkingen van de medicatie, zoals doofheid. We houden de bijwerkingen van medicijnen nauwlettend in de gaten bij patiënten met tweedelijnsmedicijnen. In 2019 voerden we een gehoortest uit bij 79 patiënten, zowel bij de start van de behandeling als tijdens.

Warmtetherapie: nieuwe hoop voor de behandeling van cutane leishmaniasis

Damiaanactie nam deel aan onderzoek uitgevoerd door de Universiteit van Valle (Guatemala) rond de behandeling van cutane leishmaniasis met warmtetherapie. We bezochten hiervoor drie zones met een grote incidentie* waar we 111 mensen behandelden. De resultaten waren positief. Bovendien is warmtetherapie niet giftig, in tegenstelling tot de inentingen die normaal gegeven worden. Deze zijn pijnlijk en kunnen zelfs een hartstilstand veroorzaken bij oudere patiënten. Warmtetherapie kan de normale geneesmiddelen in het land vervangen wanneer een tekort aan medicijnen dreigt (iets wat vaak voorkomt in Guatemala). Damiaanactie overweegt een tweede toestel aan te kopen.

De mars tegen tuberculose

We zetten het afgelopen jaar meer in op informeren en sensibiliseren. Zo organiseerden we op 24 maart een mars tegen tuberculose in Guatemala City. Samen met de Universiteit van San Carlos en de school voor sociaal werk maakten we spandoeken en affiches met sensibiliserende boodschappen. We organiseerden ook kleine spelletjes om het publiek op een ludieke manier meer info te geven over tbc, en zetten een infostand op. Naar de toekomst toe willen we een communicatieplan opstellen om beter te communiceren over tuberculose.

"Tuberculose is heel besmettelijk. Patiënten zijn daarom vaak bang naar de kliniek te gaan, uit angst het verwijt te krijgen van anderen dat ze hun besmet hebben. Bovendien is de ziekte gelinkt aan armoede, patiënten zijn bang om gediscrimineerd te worden."

- Dr. Lourdes Gutiérrez

- Succesgraad behandeling* tuberculose: 86,5 %

Nicaragua

- Projectland sinds
  1990
- Vertegenwoordiger
  Dr. Manuel Bravo
- Personeel
  20 mensen (waaronder 6 medewerkers die verbonden zijn aan het Wereldfonds)
- Partners
  Openbaar Ministerie van Volksgezondheid (MINSA), het Wereldfonds, PROSALUD (lokale ngo) en PROBITAS (Spaanse organisatie)
- Steun aan
  Nationale tbc- en leishmaniasisprogramma's
- Uitgaven 2019
  € 312.249

Project(en)
Tuberculose
Leishmaniasis

Bereik
Tuberculose **2.987.320**
Leishmaniasis **798.969**

Mensen die een behandeling opstartten
Tuberculose **1037**
Multiresistente tuberculose **24**
Leishmaniasis **2500**

Mensen die extra sociaal-economische hulp kregen
Tuberculose **520**
Leishmaniasis **56**

© Lauranne Paris Antelo

Activiteiten in 2019

Onze teams houden stand ondanks de politieke crisis

Nicaragua kende het afgelopen jaar een reeks van hevige volksprotesten. De aangekondigde hervormingen van de overheid leidden tot opstanden, en de roep voor het ontslag van de regering werd steeds luider. Deze toestand beïnvloedde zowel de economie als de gezondheidszorg. Hierdoor kwamen de **activiteiten van onze medische teams in het gedrang**. Niet alle acties werden uitgerold en de verwachte resultaten bleven uit.

> "Als er geen oplossingen komen, zijn de gevolgen meer dan ernstig. Nauwere samenwerking met de overheid is nodig als we onze doelen willen behalen."
>
> - Dr. Manuel Bravo

Ondanks deze toestand zetten we in op de **preventie** van tbc en leishmaniasis in **risicogebieden**. We bereikten zo 21.142 personen. Er werden aanzienlijk meer tbc-patiënten opgespoord dit jaar. Daarom ging 97% van het goedgekeurde budget uit naar de bestrijding van de ziekte. De stijging van het budget heeft alles te maken met de **verbreding van ons werkterrein**, waardoor we meer mensen bereiken. Maar ook met een **intensievere deelname aan de besluitvorming** binnen het multidisciplinaire team van het land.

Lokale gemeenschappen vergroten bewustzijn

In Nicaragua kunnen we rekenen op de steun van **ervaren experts, en werken we nauw samen met lokale gemeenschappen**. In 2019 vonden 237 veldbezoeken plaats aan lokale gemeenschappen om eventuele nieuwe patiënten op te sporen. In totaal organiseerden we 7040 consultaties en werden meer dan 500 kits met medisch- en bewustmakingsmateriaal verspreid in gemeenschappen die training bieden. Daarnaast ondersteunden we de organisatie van 45 bijeenkomsten van patiënten en hun families om meer dan 700 deelnemers te sensibiliseren en hun ervaringen te delen.

87% geneest van tuberculose

We bereikten een succesgraad voor de behandeling van tuberculose van 87%, wat dicht bij de door de Wereldgezondheidsorganisatie aanbevolen 90% ligt. Waarom hebben we dit percentage niet gehaald? Afgezien van de politieke onrust, zetten sommige patiënten hun behandeling stop op eigen initiatief. Soms is het onmogelijk om ze opnieuw onder behandeling te krijgen omdat we hen uit het oog verliezen. We leidden 4310 gezondheidsvrijwilligers op om dit probleem aan te pakken. Zij volgen patiënten nauwgezet op om de onderbreking van de behandeling te voorkomen. In 2020 ondernemen we samen met hen actie om dit probleem verder in te dijken.

Europa

België

- Projectland sinds
  2015
- Vertegenwoordiger
  Luc Comhaire
- Partner
  BELTA
- Steun aan
  tbc-programma in Brussel (dakloze tbc-patiënten)
- Uitgaven 2019
  € 80.000
- Bereik
  69 dakloze personen met tuberculose

© Archieven Damiaanactie

Activiteiten in 2019

- 31 personen voltooiden hun behandeling
- 19 personen kregen een slaapplaats tijdens hun behandeling
- 32 personen ontvingen sociale cheques
- 40 personen kregen vervoerbewijzen om naar de kliniek te reizen
- 6 personen kregen extra hulp op maat

Nieuwe opvangcentra

In 2019 zijn drie nieuwe opvangcentra (Centre d'accueil d'urgences Ariane, @Home en Georges Motte) in het project opgenomen; en de samenwerking met andere centra werd versterkt. Hiervoor gaven we diverse trainingen aan medewerkers.

Samenwerking Vrienden van het Huizeke vzw

In november 2019 ondertekende Damiaanactie een samenwerkingsovereenkomst met een nieuw opvanghuis, Vrienden van het Huizeke vzw (Vossenplein, Brussel). Damiaanactie biedt hierbij vanaf 1 september 2020 financiële ondersteuning voor de opvang van zes dakloze patiënten die een tuberculosebehandeling volgen.

Zet een punt achter lepra.

25, 26 en 27 januari 2019: 51ste lepracampagne

Het laatste weekend van januari waren onze vrijwilligers te vinden in de straten en supermarkten in heel het land om onze stiften te verkopen met deze boodschap: 'Zet een punt achter lepra'. Wereldwijd bestaan er nog 157 wetten die personen met lepra discrimineren. Vooral sociale uitsluiting en schaamte verhinderen dat ze medische hulp zoeken. Laten we stigma bestrijden en een echt punt zetten achter lepra.

Internationale solidariteit

Dit jaar was ons educatief materiaal gericht op de toegang tot gezondheid in Nigeria. Het geïllustreerd verhaal 'Joachim wordt dokter' en de film 'Ise ya!' maakten kinderen bewust van de problematiek van lepra en tuberculose.

"Ik vind het belangrijk om mijn leerlingen duidelijk te maken dat niet iedereen de kans heeft om naar een dokter of naar school te gaan - dingen die voor ons vanzelfsprekend lijken."

- Ellen Depouillon, leerkracht basisonderwijs

It's time!

Voor Wereldtuberculosedag (24 maart) namen collega's en patiënten uit alle projectlanden deel aan een video om de boodschap van 'Stop TB Partnership' te verspreiden: 'It's Time to End TB', ofwel de tijd is gekomen om een einde te maken aan tuberculose.

- 49 vrijwilligers voorzagen animaties in 420 scholen in het hele land.
- Mathias Duck, voorzitter van het comité voor personen getroffen door lepra van ILEP , zelf genezen van lepra, bracht zijn verhaal in verschillende scholen.
- De universiteiten bleven niet achter:
  - → Als onderdeel van hun specialisatie in publieke gezondheid volgden twee studenten (van het Henallux in Namen) een stage op de Comoren en in Guinee.
  - → Studenten van het Sint-Augustinusinstituut in Aalst trokken richting Nepal voor hun stage verpleegkunde.

Meer dan een dank je wel aan onze vrijwilligers

- Meer dan 200 vrijwilligers waren aanwezig bij de vertoning van de film 'The man who repairs women' als aanloop naar de campagne
- Sportclubs zamelden € 7200 in
- De Gospel for Life-tour haalde € 15.800 op
- Via het radioprogramma 'Les Enfants de Chœur' kregen we bijna € 1400 erbij
- Dour, Esperanzah (Floreffe) en Sfinks (Boechout)-festivals waren goed voor meer dan € 11.500
- De Marche des Fraises (Jollain-Merlin) verkocht wel 336 kg aardbeien ten voordele van Damiaanactie of te wel meer dan € 2000.
- Tijdens 'Damiaan beweegt' (Tremelo) in het geboortedorp van Damiaan rinkelde de kassa voor € 10.600, ingezameld door 500 enthousiaste vrijwilligers.

Onderzoek

Om een kwalitatieve en doeltreffende behandeling te bieden voor lepra, tbc en leishmaniasis zijn wij altijd op zoek naar verbeterde tools en technieken. Daarom hecht Damiaanactie veel belang aan onderzoek, maar ook aan het financieren van onderzoek van partners.

Onderzoek waar Damiaanactie aan deelneemt

In dertien landen voerden we onderzoek (Bangladesh, Bolivia, Burundi, Comoren, Democratische Republiek Congo, Guinee, India, Nepal, Nicaragua, Nigeria en Senegal) in partnerschap met internationale onderzoeksinstanties (Instituut voor Tropische Geneeskunde, The Union en de Wereldgezondheidsorganisatie) en met nationale programma's en lokale onderzoeksinstanties (universiteiten):

Onderzoek	Land
Lepra	
• PEOPLE (*Post-Exposure Prophylaxis for Lepra*)	• Comoren en Madagascar
• RACE (*Rationalisatie van de opsporing van contacten met zicht op de eliminatie van lepra*)	• India (Bihar)
Tuberculose	
• De doeltreffendheid van de 9 maanden behandeling voor multiresistente tbc.	• Bangladesh, Burundi, Guatemala, Guinee, Nepal, Nicaragua, Niger, Nigeria en DRC
• De behandeling van tbc bij resistentie aan isoniazide.	• Bangladesh en Niger
Leishmaniasis	
• Onderzoek naar de resistentie aan geneesmiddelen bij leishmaniasispatiënten	• Nicaragua

Onderzoek mede gefinancierd door Damiaanactie

Wij financieren onderzoek van het Instituut voor Tropische Geneeskunde in Antwerpen. Volgende drie projecten financierden we in 2019 voor een bedrag van € 192.000:

- De opsporing van tuberculose met een resistentie aan pyrazinamide versnellen aan de hand van nieuwe tests.
- Een manier vinden om de testpatronen voor de GeneXpert* te recycleren voor nieuwe tests.
- Een test ontwikkelen die landen in staat stelt de nauwkeurigheid van de resultaten van de GeneXpert* te meten bij het opsporen van resistentie aan rifampicine.

Publicaties

Alle publicaties waaraan Damiaanactie in 2019 meewerkte zijn in PDF terug te vinden op Damiaanactie.be

WHO 2018 treatment guidelines for rifampicin-resistant Tuberculose: uncertainty, potential risks and the way forward

Van Deun, A., T. Decroo, S. Tahseen, A. Trébucq, V. Schwoebel, N. Ortuño-Gutierrez, B.C. de Jong, H.L. Rieder, A. Piubello, et C.-Y. Chiang

Journal of Antimicrobial Agents

Management of multidrug-resistant Tuberculose with shorter treatment regimen in Niger: Nationwide programmatic achievements

Piubello, A., M.B. Souleymane, S. Hassane-Harouna, A. Yacouba, P. Lempens, M.M. Assao-Neino, I. Maman-Lawan, S. Attaher, B. Moustapha, A. Soumana, A. Gagara-Issoufou, N. Ortuño-Gutiérrez, A. Roggi, M. Gumusboga, Z. Hamidou-Harouna, J. Dockx, S. Mamadou, B.C. de Jong, T. Decroo, et A. Van Deun

Respiratory Medicine

Clustering of Lepra beyond the household level in a highly endemic setting on the Comoros, an observational study

Ortuño-Gutierrez, N., A. Baco, S. Braet, A. Younoussa, A. Mzembaba, Z. Salim, M. Amidy, S. Grillone, B.C. de Jong, J.H. Richardus, et E. Hasker

BMC Infectious Diseases

Short-course treatment outcomes and adverse events in adults and children-adolescents with Multiresistente tuberculose in Niger

Harouna, S.H., N. Ortuño-Gutierrez, M.B. Souleymane, W. Kizito, S. Morou, I. Boukary, M. Zolfo, G. Benedetti, et A. Piubello

International Journal of Tuberculose and Lung Disease

Gatifloxacin is superior to levofloxacin and moxifloxacin in shorter treatment regimens for multidrug-resistant TB

Van Deun, A., T. Decroo, C. Kuaban, J. Noeske, A. Piubello, K.J.M. Aung, et H.L. Rieder

International Journal of Tuberculose and Lung Disease

Sputum smear microscopy in the Xpert((R)) MTB/RIF era

Van Deun, A., S. Tahseen, D. Affolabi, M.A. Hossain, M.L. Joloba, P.K. Angra, J.C. Ridderhof, B.C. de Jong, et H.L. Rieder

The International Journal of Tuberculose and Lung Disease

Partners

Om zo effectief mogelijk te strijden tegen lepra, tuberculose en leishmaniasis werken wij met verschillende partners samen. Zonder hen zouden wij onze activiteiten niet even succesvol kunnen verderzetten. We bedanken daarom ieder van hen voor hun steun.

De voornaamste partnerorganisaties in 2019

ilep

Belta-TBnet

USAID FROM THE AMERICAN PEOPLE

EDCTP

België partner in ontwikkeling

INSTITUTE OF TROPICAL MEDICINE ANTWERP

The Global Fund To Fight AIDS, Tuberculosis and Malaria

Wallonie - Bruxelles International.be

LEPROSY RESEARCH INITIATIVE

FUNDACIÓN PROBITAS

DAHW

CLOSE THE GAP BRIDGING THE DIGITAL DIVIDE

The Union International Union Against Tuberculosis and Lung Disease Health solutions for the poor

international.brussels BRUSSELS REGIONAL PUBLIC SERVICE

NEGLECTED TROPICAL DISEASE NGO NETWORK A global forum for nongovernmental organizations working together on NTDs

Global Partnership for Zero Leprosy

because health Belgian Platform for International Health

WARN/CARN-TB West and Central African Regional Networks for Tuberculosis control

Bedankt aan alle andere organisaties (nationale en internationale ngo's, gemeenten in België, verenigingen, ...) die ons steunen.

Partnerbedrijven

Graag bedanken we ook alle KMO's die ons helpen onze doelen te bereiken. In 2019 steunden ze ons met een bedrag van € 46.200.

Tilman: al elf jaar een trouwe partner

Het familiebedrijf beloofde voor elk verkocht pakje Biolys-thee 5 cent te storten aan Damiaanactie. Zoveel jaren later staat de teller al op € 350.000. "We kunnen met trots zeggen dat wij al 6000 levens gered hebben", getuigt Jean-Noël Tilman, CEO van Tilman-laboratorium.

Partner worden van Damiaanactie?

Neem contact op met Isabelle Lefebvre via +32 (0)2 422 59 of corporate@damiaanactie.be

Dank je wel!

Vrijwilligers, donateurs, ondernemers, ... Het is dankzij jullie steun dat de artsen, verpleegkundigen, laboranten, financieel en logistieke medewerkers, (...) van Damiaanactie zich iedere dag opnieuw kunnen inzetten om mensen met lepra, tbc of leishmaniasis te genezen.

Dankzij jullie hulp kon Damiaanactie in 2019 meer dan **330.000 mensen** helpen. Bedankt!

Donateurs: het afgelopen jaar stortten zij samen een totaalbedrag van
€ 5.600.000

20 km door Brussel: de 60 tijgers van ons Tiger Team liepen om studenten met tbc te steunen in Burundi. Samen zamelden ze bijna
€ 8000 in.

Partners: verschillende ondernemingen namen Damiaanactie op in hun MVO-strategie en zamelden
€ 46.200
in voor onze organisatie

Dankzij jullie hulp konden wij

383.103.367
personen bereiken in 16 landen

269.072
patiënten een behandeling laten opstarten

60.662
personen extra sociaal-economische hulp aanbieden

Wat doen wij met jouw giften?

- Interventie op het terrein
- Operationele kosten
- Fondsenwerving
- Informatie- en educatief materiaal

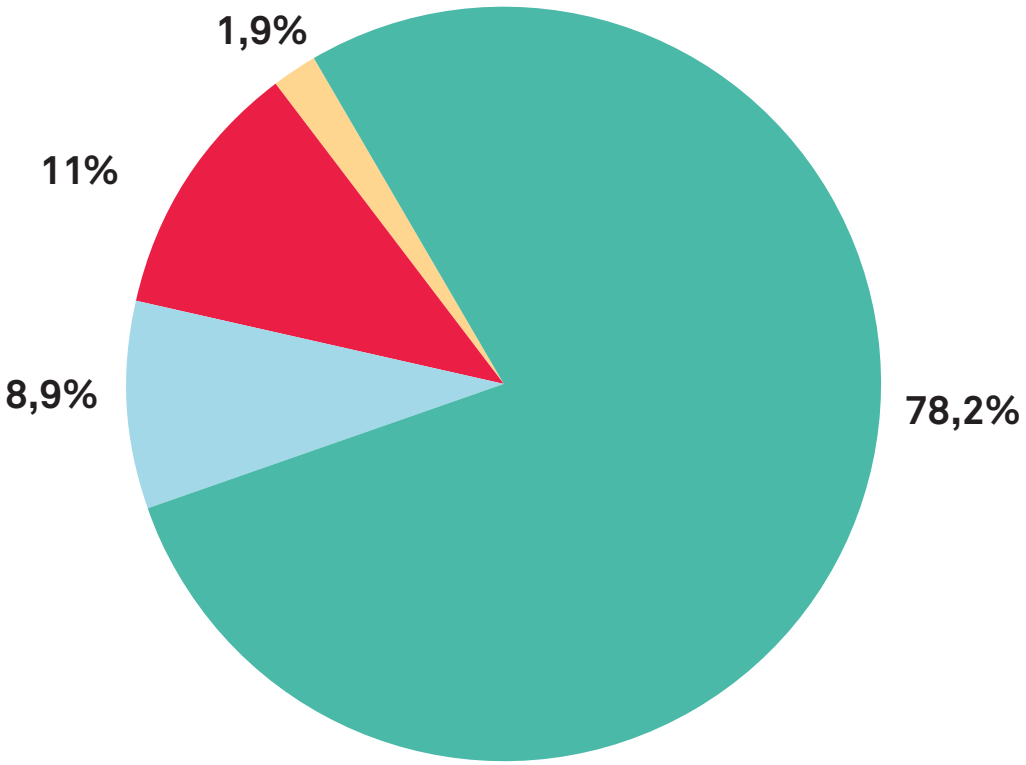

Blijf je graag op de hoogte van onze activiteiten?

Volg Damiaanactie op social media

Schrijf je in op onze nieuwsbrief op damiaanactie.be

Financieel rapport

Balans

ACTIVA	2019	2018
VASTE ACTIVA[1]	**€ 194.398**	**€ 2.276.677**
Immateriële vaste activa	€ 38.413	€ 31.735
Materiële vaste activa	€ 149.312	€ 2.238.269
Financiële vaste activa	€ 6673	€ 6673
VLOTTENDE ACTIVA	**€ 18.709.860**	**€ 17.226.094**
Vorderingen op > 1 jaar	€ 816.324	€ 1.905.133
Voorraden en bestellingen in uitvoer	€ 2.653.541	€ 618.477
Vorderingen < 1 jaar	€ 295.323	€ 1.600.662
Geldbeleggingen	€ 6.970.429	€ 6.518.489
Liquide middelen	€ 7.729.646	€ 6.444.280
Overlopende rekeningen	€ 244.597	€ 139.053
TOTAAL ACTIVA	**€ 18.904.258**	**€ 19.502.771**

PASSIVA	2019	2018
EIGEN VERMOGEN	**€ 17.679.564**	**€ 18.106.178**
Beginvermogen	€ 61.973	€ 61.973
Permanente financiering	€ 6.738.799	€ 6.738.799
Bestemde fondsen	€ 10.878.792	€ 14.347.002
Overgedragen resultaat	€ 0	-€ 3.041.596
VOORZIENINGEN	**€ 13.336**	**€ 218.902**
SCHULDEN	**€ 1.211.357**	**€ 1.177.691**
Schulden op < 1 jaar	€ 988.203	€ 860.752
Overlopende rekeningen	€ 223.154	€ 316.939
TOTAAL PASSIVA	**€ 18.904.257**	**€ 19.502.771**

1. We hebben besloten een gebouw dat wij bezitten in Brussel te verkopen. In afwachting van de daadwerkelijke verkoop, werd dit gebouw verplaatst van de rubriek 'terreinen en gebouwen' (materiële vaste activa) naar de rubriek 'gebouwen bestemd voor verkoop' (voorraden en bestellingen in uitvoer). Dit verklaart de aanzienlijke verschillen tussen deze twee rubrieken tussen 2018 en 2019.

Bedrijfsopbrengsten

Eigen bedrijfsopbrengsten	**€11.546.924**	**59,3 %**
Belgische bevolking		
Bijdrage Belgische bevolking (van 1/1 tot 31/12/2019)	€5.609.545	28,8 %
Erfenissen	€ 5.937.379	30,5%
Subsidies en medefinanciering	**€ 6.972.856**	**35,8%**
Belgische overheid (DGD)	€ 4.585.992	23,6%
The Global Fund	€ 2.016.157	10,3%
Ilep-leden	€ 280.200	1,4%
Gewesten, provincies & gemeenten	€ 90.507	0,5%
Financiële producten	**€ 307.066**	**1,6%**
Divers	**€ 635.605**	**3,3%**
TOTAAL	**€ 19.462.451**	**100%**

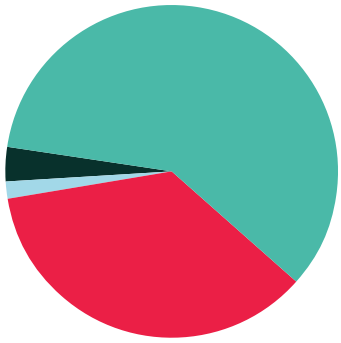

Kosten

Kosten projecten	**€ 15.561.101**	**78,2%**
Afrika	€ 7.660.014	
Azië	€ 4.258.724	
Latijns-Amerika	€ 770.673	
Mutatie saldo voor het Zuiden	€ 350.788	
België	€ 80.000	
Deelname aan projecten ILEP-leden	€ 89.553	
Wetenschappelijk onderzoek	€ 562.028	
Steun aan projecten	€ 355.788	
Damiaanbouwkampen	€ 73.060	
Beheer departement Projecten	€ 1.360.473	
Informatie en educatie	**€ 377.958**	**1,9%**
Fondsenwerving	**€ 1.771.137**	**8,9%**
Beheer departement Communicatie	**€ 1.755.718**	**8,8%**
Beheer departement Administratie & Financlën	**€ 1.044.278**	**5,3%**
Terugnemigen van waardeverminderingen en voorzieningen	**- € 621.126**	**-3,1%**
TOTAAL	**€ 19.889.066**	**100%**

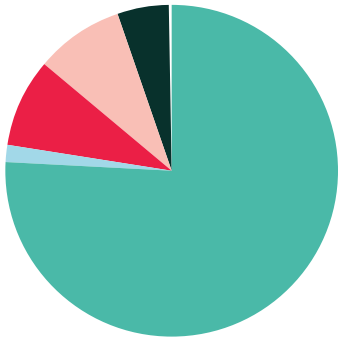

Patiëntencijfers

Bereik

Opgespoorde patiënten

Mensen met multiresistente tuberculose die hun behandeling startten

Mensen die extra zorg of extra medische hulp kregen

Lepra

Bangladesh	33.280.882	275	1931
Bolivia	1.586.343	6	3
Burundi	12.044.164	383	708
De Comoren	873.724	588	138
Democratische Republiek Congo	54.275.291	1724	3443
India	167.034.106	20.740	18.076
Mozambique	2.259.248	22	127
Nepal	7.328.854	1183	517
Nigeria	54.713.812	111	132
Rwanda	12.374.398	30	682
Senegal	10.521.143	156	37
TOTAAL	**356.291.965**	**25.218**	**25.794**

Tuberculose

		△	□	○
Bangladesh	28.899.777	30.435	249	31.495
België	1.221.881	69	1	64
Bolivia	1.586.343	736	12	306
Burundi	12.044.164	6827	64	64
De Comoren	873.724	146	0	146
Democratische Republiek Congo	54.275.291	95.413	504	40
Guatemala	5.844.823	3770	85	490
Guinee	3.253.688	10.480	179	368
India	48.703.093	38.126	2308	385
Mozambique	2.259.248	79	19	202
Nepal	7.328.854	5641	142	79
Nicaragua	2.987.320	1037	24	520
Niger	8.074.046	3316	65	65
Nigeria	54.713.812	27.900	546	546
Senegal	10.521.143	11.537	48	0
TOTAAL	**242.587.207**	**235.512**	**4246**	**34.770**

Leishmaniasis

		△	□
Nicaragua	798.969	2500	56
Guatemala	1.860.108	1357	0
Bolivia	1.586.343	239	42
TOTAAL	**4.245.420**	**4096**	**98**

Verklarende woordenlijst

ASHA
(Engels: Accredited Social Health Activist) ASHA zijn gecertificeerde gezondheids- en maatschappelijk werkers. Dit zijn vaak vrouwen uit de gemeenschap, die betrokken zijn bij verschillende gezondheidscampagnes. Zij nemen ook deel aan activiteiten van gezondheidsprogramma's, zoals de actieve opsporingscampagnes voor lepra en sensibiliseringscampagnes rond andere medische problemen.

Dorpsdokters
Persoon die getraind is om bepaalde ziektes te herkennen en soms een behandeling toe te dienen. Hij of zij heeft niet noodzakelijk een medische achtergrond. In Bangladesh leidt Damiaanactie sinds jaren dorpsdokters op; zij spelen een belangrijke rol bij het opsporen van tuberculosepatiënten. In totaal werden al verschillende duizenden dorpsdokters opgeleid. In andere landen worden ze soms gezondheidspromotoren of -brigadiers genoemd.

DOT (Directly Observed Treatment, Short-course)
De tuberculosepatiënt neemt de medicatie onder directe supervisie. Deze aanpak, die door de WHO werd ontwikkeld, is nodig om te voorkomen dat de patiënt de behandeling voortijdig beëindigt en multiresistente tuberculose ontwikkelt. Een DOT-medewerkers kan bij Damiaanactie werkzaam zijn. Maar ook vrijwilligers en familieleden van de patient kunnen optreden als DOT-medewerker.

Endemisch
Een ziekte is endemisch wanneer ze hardnekkig blijft voortbestaan in een bepaald gebied of bij een bepaalde bevolkingsgroep.

Formatieve Evaluatie
Een ondersteuningsstrategie, coaching en capaciteitsversterking van het gezondheidspersoneel met oog op het verbeteren van de kwaliteit van de zorg. Mogelijke problemen worden hierbij geïdentificeerd en opgelost. Voor zorgprofessionals is dit een continu proces waarbij gekeken wordt naar motivatie, waarbij ze getraind worden en waarbij hun prestaties geëvalueerd worden.

Geneesmiddelenbewaking
Het verzamelen, registreren, bewaken en evalueren van bijwerkingen van geneesmiddelen. Het gaat hier dan vooral om de frequentie van die bijwerkingen en om de ernst ervan.

GeneXpert
Een snelle, compacte machine die aan de hand van een DNA-analyse kijkt of een persoon besmet is met tbc en/of hij of zij resistent is aan het belangrijkste tbc-medicijn, rifampicine. De machine stuurt de resultaten door naar een computer in 90 minuten tijd. De techniek is een pak gevoeliger dan het microscopisch onderzoek van sputum. Het is de snelste en meest eenvoudige manier om de gevoeligheid aan medicijnen te bepalen. GeneXpert kan momenteel nog niet voor iedereen gebruikt worden omwille van de hoge kost. Eén machine kost € 15.000 (ex. douanekosten).

Genotype
Het geheel van genen dat een individu erft bij de geboorte, en dat dus bepaalde eigenschappen of karakteristieken van die individu genetisch bepaalt.

Incidentie
Het aantal nieuwe gevallen van een ziekte gedurende een bepaalde periode.

Mini-CELS
Actieve opsporingscampagnes rond lepra in de Democratische Republiek Congo. Deze Mini-CELS gebeuren vooral in afgelegen en moeilijk bereikbare gebieden.

Perilesionaal
Een perilesionale behandeling voor leishmaniasis betekent dat er een injectie gebeurt net onder de rand van de wonde veroorzaakt door de beet van de zandvlieg. Deze oplossing is minder toxisch en wordt beter verdragen door patiënten. Deze behandeling wordt aangeraden voor patiënten die tot max. twee wonden vertonen door leishmaniasis met een diameter die kleiner is dan 2cm.

Prevalentie
Aantal van bestaande gevallen bij een bevolking op een bepaald moment.

Smeerpositieve tbc
Tbc-bacteriën worden gevonden in de sputumstaal van de onderzochte persoon. Smeernegatieve stalen duiden niet automatisch op de afwezigheid van de ziekte. Bij twijfel (aanhoudende symptomen) worden personen met een smeernegatieve tbc-test verder onderzocht met een röntgenapparaat.

Succesgraad behandeling
De som van het aantal genezen tbc-patiënten en het aantal tbc-patiënten dat hun behandeling afrondde maar waarbij de genezing bacteriologisch niet aangetoond werd. Een patiënt bij wie de besmetting bacteriologisch werd aangetoond (zie: smeerpositieve tbc) is genezen wanneer hij een smeernegatieve test aantoont aan het einde van zijn of haar behandeling.

© Johanna de Tessières

Raad van bestuur

President
Xavier Ortegat

Leden
Lieve Deckers
Françoise Portaels
Jo Benoit
Hans De Beenhouwer
Alain De Clercq
Guido Knops
Steven Osaer
Jean-Pierre Schenkelaars
Dirk Vercruysse

Naam: .....

Functie: .....

Tel.: .....

E-mail: .....

Adres: .....

Gepubliceerd door
Damiaanactie
Augustus 2020

www.damiaanactie.be
info@damiaanactie.be

BE05 0000 0000 7575
Leopold II-laan 263,
1081 Brussel

Ontwerp door : josworld.org

damiaan actie

FSC